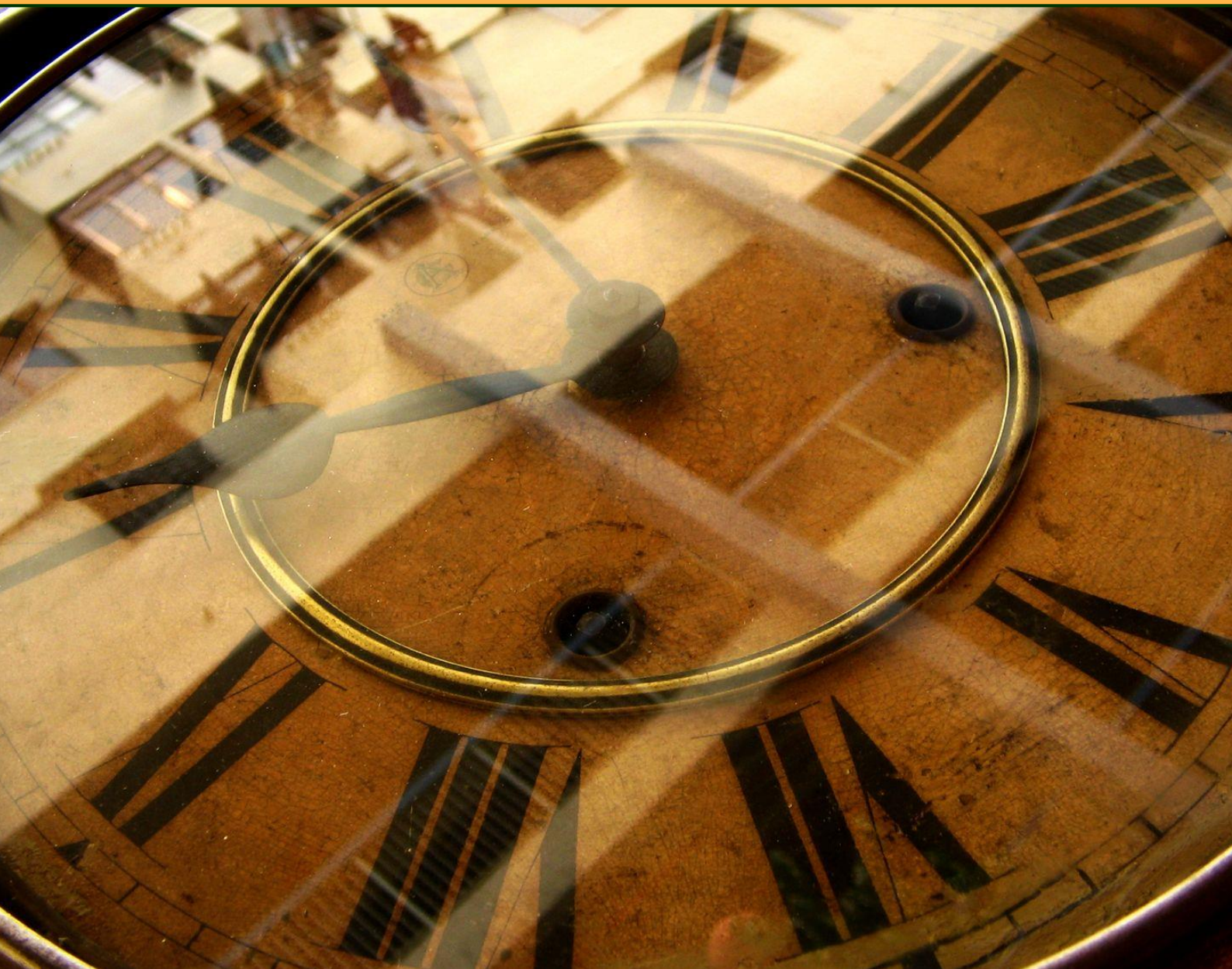

Иновации в придобиването на основни компетенции

www.basic-competences.eu

СЪДЪРЖАНИЕ

- ВЪВЕДЕНИЕ В ОСНОВНИТЕ КОМПЕТЕНЦИИ
- ОПРЕДЕЛЕНИЕ ЗА ОСНОВНИТЕ КОМПЕТЕНЦИИ
- ОСЕМТЕ ОСНОВНИ КОМПЕТЕНЦИИ
- ОБРАЗОВАНИЕ И ОСНОВНИ КОМПЕТЕНЦИИ
- ХАРАКТЕРИСТИКИ НА ОСНОВНИТЕ КОМПЕТЕНЦИИ
- МЕТОДИКА И ОЦЕНКА, ГРАДИВНИ ЕЛЕМЕНТИ ЗА РАЗВИТИЕ НА
ОСНОВНИТЕ КОМПЕТЕНЦИИ
- КОМПЕТЕНЦИИ И ПРИНЦИПИ НА ИНТЕРВЕНЦИЯ: ЗНАЧЕНИЕ, ФУНКЦИОНАЛНОСТ
И НАСЪРЧАВАНЕ НА НИВОТО НА РАЗВИТИЕ
- ТЕХНИКИ ЗА УЧЕНЕ И ОСНОВНИТЕ КОМПЕТЕНЦИИ
- ОЦЕНКА НА ОСНОВНИТЕ КОМПЕТЕНЦИИ
- СТРАТЕГИИ ЗА ПРИДОБИВАНЕ НА ОСНОВНИ КОМПЕТЕНЦИИ В КЛАСНАТА СТАЯ
- МЕТОДОЛОГИЯ
- СТРАТЕГИИ ЗА УСВОЯВАНЕ НА ОСНОВНИТЕ КОМПЕТЕНЦИИ В ЦЕНТЪРА
- БИБЛИОГРАФИЯ
- ПОЛЕЗНИ ВРЪЗКИ

ВЪВЕДЕНИЕ В ОСНОВНИТЕ КОМПЕТЕНЦИИ

За нас, компетенцията е преди всичко **умението** на хората да мобилизират личните си ресурси (познавателни, емоционални, социални и др.), за да се постигне успех в решаването на задача в определен контекст. Компетенциите са вид обучение между поведение и способности. Определянето на основно обучение по отношение на компетенциите, има голямо предимство: съвместно могат да се разглеждат както материята (съдържание), така и формата (дейности); като формата на компетенцията използва всички налични ресурси (знания, нагласи, знания, умения и др.) В специфични условия и определени задачи, определението за обучение, от гледна точка на компетенцията, подчертава необходимостта от придобиване на знания, които могат да се използват по подходящ начин за решаване на различни задачи.

В съответствие с това определение, основните компетенции са минималното културно наследство, което всеки гражданин трябва да притежава и следователно, всяка европейска държава трябва да гарантира.

Важността, която различните агенции, организации и сектори отдават на основните компетенции, провокира у нас обсъждане на големия интерес, свързан със значението и предназначението им, и са отправна точка за развитието на този проект.

Огромни противоречия предизвика техния произход. Вниманието върху тях в света на икономиката и бизнеса, е причина за прехвърляне на някои подозрения за намерението, което биха могли да имат в образователния свят, а оттам и стойността и значението им.

Работата, която сме разработили и различните европейски образователни средства, които предлагаме са се появили в контекста на визията на основни умения, които сме представили, и, в който ще имаме повод да се задълбочим. Но това мнение е напълно съвместимо с други виждания, че училищата могат да се развиват.

Така разработените ресурси представляват предложение, но не и отговор на всеки образователен център, което може да се очаква. Училищата трябва да намерят своя подход и да определят своя собствена стратегия на действия, за да се гарантира, че включването на основни умения ще допринесе за подобряване на образователния опит, предлаган на учащите.

И накрая, ние сме наясно, че работата ни ще остави много въпроси без отговор и има много действия, които все още предстои да бъдат разработени, за да се гарантира, че възможностите на основните компетенции, може да допринесат за подобряване работата на училищата. В случая само искаме да споделим европейския опит, без да се повтаряме, но и без да даваме повърхностни познания, които първи се връзват в тази тема.

Наред с другите въпроси, които сме наясно, че ще има най-вече при формулирането и избора на домашна работа, за връзката между задачи и умения, за всеобхватност на учебната програма, в която може да има основни умения, или за връзката между основните умения и ангажимента училище-семејство, всички в зависимост от конкретната ситуация. За да отговорим на тези и други въпроси, много се надяваме на сътрудничество между преподаватели, правителство и други образователни институции.

ОПРЕДЕЛЕНИЕ ЗА ОСНОВНИ КОМПЕТЕНЦИИ

По принцип, терминът компетенция има три различни дефиниции. От една страна, компетенцията може да бъде свързана с идеята за съперничество и конкурентоспособност. От друга страна, въпросът е „нашата компетентност“, когато сме отговорни, защото ни засяга, и поради свързаните функции присъщи на определена позиция или роля. Но третото определение е най-близко до типа компетентност, към който ще се отнася това ръководство.

Компетентен е този, който се оказва че има умения, знания и нагласи за правилното изпълнение на определена задача.

Основните компетенции следва да отразяват очакваните резултати от обучението, които нашите ученици преживяват през целият период на задължителното образование, както в училище така и извън него. За тях са оправдани и всичките педагогически и дидактически условия.

Ето някои дефиниции за „компетенцията“:

- Определение 1: Контекстуализирано обучение, което е свързано с решаване на задачи и изисква опит.
- Определение 2: Законът определя компетенцията като „съвкупност от знания и умения, които позволяват упражняването на професионална дейност в съответствие с изискванията на производството и заетостта“.
- Определение 3: Възможността да отговарят на сложни изисквания по задоволителен начин, или за изпълнение на задача или дейност. Важно е, че терминът „компетенция“ е холистична концепция.
- Определение 4: Компетентност е способността да се отговори на индивидуалните и обществени изисквания, или да се извърши дейност или задача.

- Определение 5: Начинът, по който човек използва всичките си лични ресурси (умения, нагласи, знания и опит) за правилно решаване на задача в определен контекст.

Всяка компетентност включва комбинация от познавателни и практически умения, знания (включително неявните знания), мотивация, ценностна ориентация, нагласи, емоции и други социални и поведенчески елементи, които, взети заедно, могат да бъдат мобилизирани за ефективни действия. И всяка компетенция е свързана с извършването на дадена задача в даден контекст, така че компетенции могат да бъдат придобити в процеса на решаване на определена задача.

Терминът "основни компетенции" се определя като съвкупност от познавателните умения, процедури и нагласи, които могат и трябва да бъдат достигнати по време на задължителното образование до по-голямата част от обучаемите, за да се гарантира лично и социално развитие и адаптиране за нуждите на

жизненоважния контекст, както и за ефективно упражняване на правата и задълженията на гражданите.

Ето някои характеристики на „компетенцията“:

- Те са общи за всички в задължителното образование и са нишката, която трябва да даде единство и функционалност при обучението.
- Приема се, че поведение и умения, поведение и нагласи са една стъпка по-близо до „решаване на задачи в специфични условия и вариации“.
- Те са под формата на организиране на знанието, поведението и нагласите, за решаване на задача в даден контекст и приложението им по различен начин в различни контексти.

- Компетенциите ключват:
 - Владеее на теорията: знания.
 - Практически познания: умения и способности.
 - Знаейки как да бъде: нагласи и поведение.

Какви са основните компетенции:

От съществено значение е да не се бъркат основните компетенции с други понятия. Основните компетенции:

- Не са нито области, нито обекти. Не ги заместваме, а ги разбираме. От различни работни области за развитие на умения, както и от неформалната учебна програма, и неофициално.
- Не са основни умения или минимум обучение. Не са програма за тези, които не одобряват, нито са минимална учебна програма. Могат да бъдат в състояние на всяко лице, на пълното му личностно и социално развитие.

Капацитет и компетенции

Въпреки че има много подобни термини, дори и използвани в рамките на самите определения на „компетентност“, ние имаме много ясно разграничение.

Възможностите са компоненти на уменията. Придобиването е първото необходимо качество, за да се превърне индивида в компетентен извършвайки дейност.

Капацитетът е възможност и имайки го не означава, че ще се работи с експертни знания, умения, което не включва и идеално изпълнение с висока степен на вероятност.

Например, за да придобие компетенцията „Автономно действие и самостоятелност“ индивидът ще трябва да усвои следните способности:

- Способност да се защитава и отстоява своите права, интереси, отговорности, ограничения и нужди.
- Способност да планира и реализира планове за живота и лични проекти.
- Способност за действие, като се вземе предвид цялата ситуация.

Въпреки това, този въпрос може да развие или да има друг набор от възможности, които не са свързани с тази компетенция, и дори да развива негативни способности.

ОСЕМТЕ ОСНОВНИ КОМПЕТЕНЦИИ

През последните десетилетия, нашето общество претърпя значителни промени, които изискват различни отговори при формиране на бъдещите граждани. Европейската рамка постигна обнадеждаващ консенсус относно целите на образователните системи: нашите ученици трябва да постигнат в края на задължителното си образование няколко основни умения, за да функционират в променящото се общество и за изграждане на участие и демократично бъдеще.

Ключовите компетенции, определени за всички страни от Европейския съюз, които са адаптирани и към българската образователна система са:

1. Комуникативни умения.
2. Математическа компетентност.
3. Компетентност в знания за взаимодействие с физическия свят.
4. Обработка на данни и компютърни умения.
5. Социални и граждански компетенции.
6. Културни и артистични компетенции.
7. Умения за учене.
8. Автономност и лична инициатива.

Тези осем компетенции не са избрани на случаен принцип, а са резултат от нашето разбиране за човека, света и човека в обществото.

Освен това всички те трябва да се развият на етап образование докато човек е в състояние да си взаимодейства положително със заобикалящият го свят.

Необходимостта за разбиране и тълкуване на природата, да организира знанията си и да приеме последиците от това, за да се движи в посока на прогреса, обосновава необходимостта от умения, две и три.

Фактът, че човек не е изолирано същество, а го разглеждаме винаги като част от обществото, и че развитието на живота му е присъщ и свързан с него, задължително трябва да общува с всички и тези около него, и в този контекст е задължително търсенето на начин да си взаимодейства с тях, което предполага и овладяване на основните компетенции.

В това ръководство ще се съсредоточим специално върху дигиталните компетенции. Сега и в бъдеще индивида ще се нуждае от: компютри, банкомати, цифрови устройства, кредитни карти електронни ID знания, домейн и др., които са от съществено значение за развитието на обществото, в което живее и ще му позволи да свързва основните си нужди с други индивиди (създаване на социални мрежи чрез интернет).

Всички тези средства са призвани да играят такава важна роля в разпространението на знания и култура, каквито са били книгите и буквите в миналите векове, и поради това се очертават като основна компетентност за обработка на информация и управление на данни.

От друга страна, можем да кажем, че необходимостта на хората да взаимодействат по спокоен и хармоничен начин, насочен към напредък и в рамките на един по-богат и красив свят, доказва, че компетенции пет и седем имат основен характер. Това е ,което някои страни наричат „релационни умения“.

И накрая, изискването, че хората могат да се движат сами и имат чувство за самоуважение, са в основата на компетенции шест и осем.

Вероятно в този списък бихме могли да добавим и други компетенции, или бихме могли да ги определим като „подкомпетенции“, но това няма да въведе нищо ново и развитието на индивида и обществото може да бъде организирано около тях.

По време на това Европейско проучване нарекохме няколко варианта, няколко опита най-доброто от всички знания и се опитахме да изготвим редица заключения за оценка и получаване на умения, които несъмнено ще са в основата на нашето ежедневие и нашето лично и социално развитие.

Комуникативни умения

CB1 Комуникативните умения, се основават на използване на езика като средство за устна и писмена комуникация, както на български така и на чужд език.

Знанията, уменията и нагласите, характерни за тази компетенция, могат да изразяват мисли, емоции, преживявания и мнения, които да се обсъдят, формират критична преценка и етичност, генерират идеи, структурират знание; формират последователност и съгласуваност на дискурса и собствените ни действия и задачи, вземане на решения; наслада от слушане, четене или говорене на устния и писмен език, допринасящи допълнително за развитие на самочувствие и увереност.

Комуникацията и разговорите са действия, при които участват умения за общуване и изграждане на взаимоотношения с другите и околната среда, и подход към нови култури, което доколкото е известно вдъхва уважение и внимание.

Следователно комуникативната компетентност присъства в ефективната способност за живот и при разрешаване на конфликти.

Слушането, представянето и диалога включват, чрез осъзнаване, основните видове словесно действие, което се извършва постепенно и чрез компетентно изразяване и разбиране на устни съобщения, разменяни в различни комуникативни ситуации и адаптиране на комуникацията към контекста.

Също така включва активно и ефективно използване на кодове и езикови и не езикови умения, и специфични правила на комуникативен обмен в различни ситуации за произвеждане на устни текстове, подходящи за всяка комуникационна ситуация.

Четенето и писането са действия, които представляват и укрепват умения за търсене, събиране и обработка на информация, компетентност в разбирането, съставяне и използване на различни видове текст, с различни комуникативни или творчески намерения. Четенето улеснява тълкуването и разбирането на кода, който позволява да се използва писмения език и също така е източник на удоволствие, на откриване на други места, езици и култури, на фантазията и знанията, които допринасят на свой ред за опазване и подобряване на комуникативната компетентност.

Възможността да се избират и прилагат специфични цели или цели в съкровищницата на езиковото общуване (диалог, четене, писане и др.) е свързана с някои от основните характеристики на тази компетенция, като умения за умствено представяне, тълкуване и разбиране на реалността, организиране и саморегулиране на знания и осигуряване на последователни действия.

Разбирането и умението за общуване са практически умения, които трябва да разчитат на отразяване на знанията относно функционирането на езика и правилата за ползване, и включват възможността за използване на езика като обект на наблюдение и анализи. Изразяването и интерпретирането на различни видове реч, в съответствие с комуникативната ситуация в различни социални и културни контексти, в ползването и ефективното прилагане на правилата за експлоатация на системата на езика и стратегиите, са необходими, за да си взаимодействат езиково по подходящ начин.

Тази компетентност включва осъзнаване на социалните конвенции, на ценностите и културните аспекти и на гъвкавостта на езика в съответствие с контекста и комуникативното намерение. Тя включва емпатична способност да заеме мястото

на трети лица; да четат, слушат, анализират и разглеждат възгледи, различни от собствената чувствителност и критичност, правилно да изразяват - по форма и съдържание - собствените си идеи и емоции, и приемане и изпълнение на критики с конструктивен дух.

С различна степен на овладяване и формализиране – особено в писмения език – тази компетенция означава, че по отношение на чужди езици, е в състояние да общува на много от тях и по този начин да обогатява социалните отношения и в контекст, различен от техния собствен. Тя също така улеснява достъпа до повече и различни източници на информация, комуникация и обучение.

Накратко, развитието на езикови умения, в края на задължителното образование, включва овладяване на устна и писмена реч в множество контексти и функционално използване на най-малко един чужд език.

Математическа логика

CB2 Математическата логика, разбирана като способност да се използват числа и основни операции, символи и форми на изразяване на математическа логика, за да се произведе и интерпретира информация и решават проблеми свързани с ежедневието и на работното място.

Способността да се използват и свързват числа, основни операции, символи и форми на изразяване и математическа логика, да се произвеждат и интерпретират двата вида информация за разширяване на познанията за количествени и пространствени аспекти на реалността, и за решаване на проблеми, е свързано с всекидневния живот и работното място.

Част от математическите умения включват и способността да се тълкува и изразява с точност и яснота информация, данни и аргументи; повишават реалната възможност за продължаване на ученето през целия живот, и насърчават ефективно участие в обществения живот.

Тази компетентност включва познаването и използването на основни математически елементи (различни видове номера, измервания, символи, геометрични елементи и др.) в реални или симулирани ситуации от ежедневието, и

за прилагане на мисловни процеси, които водят до разрешаване на проблеми или получаване на информация. Тези процеси позволяват тази информация да се прилага в по-широк кръг от ситуации и контексти, следвайки верига от аргументи, идентифициращи основните идеи, и оценяващи и преценяващи логиката и валидността на аргументите и информацията.

Съответно, математическата компетентност включва способността да се следват определени мисловни процеси (като индукция и дедукция, и т.н.) и се прилагат някои алгоритмични изчисления или логически елементи, което води до идентифициране на силата на аргументите и оценяване на степента на сигурност, свързана с резултатите, получени от валидни мотиви.

Математическата компетентност включва прогресивна готовност, сигурност и доверие в информацията и ситуацията (проблеми, неизвестни и др.), съдържащи математически елементи, които се използват, когато ситуацията го изисква, на базата на уважение и желание за сигурност, и в търсене чрез разсъждение.

Тази компетенция става действителна и значима, доколкото елементите и математическите разсъждения се използват за справяне при нужда в ежедневни ситуации. Ето защо, идентифицирането на такива ситуации, прилагането на стратегии за решаване на проблеми, и изборът на подходящи техники за изчисляване, представяване и интерпретиране на наличната информация от реалността, са включени в нея.

С една дума, реалната възможност за използване на математическа активност в контекст е колкото разнообразна, толкова и възможна. Следователно развитието и в задължителното образование ще бъде постигнато, доколкото математическите знания спонтанно се прилагат за широка гама от ситуации, от други области на знанието и бита.

Развитието на математическите компетенции в края на задължителното образование, включва спонтанното използването – в личен и социален аспект – на елементи и математическа логика за тълкуване и представяне на информация, за решаване на проблеми от ежедневието и вземане на решения.

Накратко, включва прилагането на тези умения и нагласи, които дават възможност за математическа логика, разбиране на математическите аргументи, изразяване и общуване на математически език, като се използват подходящи средства за подпомагане и интегриране на математически понятия с други знания, за да се отговори по-добре на житейските ситуации с различни нива на сложност.

Физическа и природна среда

СВЗ Компетентност в знанията за взаимодействие с физическия и природния свят, включва способността за разбиране на събития, предсказване на последствия и действия върху здравния статус на индивидите и устойчивост на околната среда.

Това е способността да се взаимодейства с физическия свят, както в естествените му аспекти, така и в тези, генерирани от човешко действие, така че да позволява разбиране на събитията, прогнози от последици и дейности, насочени към подобряване и опазване на условията за живот, на други хора и на други живи същества.

Включва уменията за справяне по подходящ начин със самостоятелността и личната инициатива в областите на живота и разнообразни знания (здравеопазване, производствена дейност, потребление, наука, технологични процеси и др.) за интерпретиране на света, които изискват прилагане на концепции и принципи, позволяващи анализ на явленията, които участват в

различни области на научните знания.

По този начин, тази компетенция е част от адекватното възприемане на физическото пространство, което развива живота и човешката дейност, широкомащабно и в заобикалящата среда, както и способността за взаимодействие с околното пространство: решаване на проблеми, включващи обекти и тяхното разположение.

Освен това, взаимодействието на компетенцията с физическото пространство предполага познания за влияние на присъствието на хора в пространството, разрешаване на дейностите им, ползи от развитието и стремеж към съхранение на ресурсите и природното разнообразие, поддържане на глобална солидарност между поколенията. Тя също така демонстрира критичен дух по отношение на наблюдението на действителността и анализ на информацията и реклами, както и навици за отговорно потребление в ежедневието.

Тази компетенция, както и познаването на човешкия организъм, природата и взаимодействието на мъжете и жените с нея позволява рационално обсъждане на последиците от един или друг начин на живот, приемане на режим за здравословен живот в естествена природна среда.

Тя също така включва разглеждане на две измерения – индивидуални и колективни – на здравето и показва отношение на отговорност и уважение към другите и себе си.

Тази компетенция дава възможност да се идентифицират проблеми или въпроси, прави заключения въз основа на доказателства, за разбиране и вземане на решения за физическия свят, както и за настъпващите промени в резултат на човешката дейност върху околната среда, здравето и качеството на живот. Това включва прилагане на тези знания и процедури, за да се отговори на това, което се възприема като изисквания или нужди на хората, организациите и околната среда.

Тя също така включва прилагането на някои научни и технически понятия и основни научни теории. Това означава възможност да се прилагат прогресивни процеси и нагласи, характерни за систематичен анализ и научни изследвания:

- Идентифицира и повдига свързани въпроси; извършва преки и косвени наблюдения със съзнателно насочена теоритична или интерпретативна рамка.
- Задава въпроси.
- Намира, събира, анализира и представя качествена и количествена информация.

- Задава и съпоставя решения, опити или хипотези.
- Прави прогнози и изводи с различна степен на сложност.
- Идентифицира наличните теоритични и емпирични знания, необходими за отговор на научни въпроси, и тълкува, оценява и съобщава заключенията в различни контексти (академични, лични и социални).

Това също така означава, признаване на характера, силните и слаби страни на изследователската дейност като обществена конструкция от знанията в цялата история.

Тази компетенция осигурява умения, свързани с планирането и управлението на технически решения, като се използват критериите за икономичност и ефективност, за да се отговори на нуждите на бита и на работното място.

И накрая, тази компетенция е свързана с развитието и прилагането на научно-техническото мислене за интерпретиране на получената информация и предсказване и вземане на решения по лична инициатива в един свят, в който напредъкът в областта на науката и технологиите има решаващо влияние върху личния живот, обществото и природата.

Тя също така предполага диференциация и оценка на научни знания заедно с други форми на знание, както и използването на стойности и етични стандарти, свързани с науката и технологичното развитие.

Съответно свързаните тук умения и способности, част от тази основна компетентност, са, отговорно използване на природните ресурси, грижа за околната среда, рационално и отговорно потребление, както и защита на индивидуалното и колективно здраве, като ключов елемент на качеството на живот на хората.

Дигитална компетенция

СВ4 Дигитална обработка на информацията, което означава възможност за търсене, събиране, обработване и предоставяне на информация и превръщането и в знание, включващо използването на информационните технологии и комуникации като основа за обучение и общуване.

Тази компетенция има възможността да търси, получава, обработва и предоставя информация и да я превърне в знание. Съчетава различни умения, вариращи от достъп до информация предавана чрез различни средства в третираното време, включително използването на информационни технологии и комуникация, като съществени елементи за информация, обучение и общуване.

Асоциира се с търсене, сортиране, записване, и обработка и анализ на информацията, използвайки различни техники и стратегии за достъп до нея, от източник, който използват и подкрепят (устна, печатна, визуална, цифрова или мултимедия). Изисква владенето на основните специфични езици (текстови, цифров, визуален, графичен и аудио) и насоките им за декодиране и предаване, като се прилагат в различни ситуации и контекст; познаване на различни видове информация, техните източници, възможностите им и тяхното разположение, както и най-разпространените езици и среди, в които обикновено се изразява.

Има информация, която автоматично не създава знания. Превръщането на информацията в знание изисква мисловни умения за организиране, свързване, анализиране, синтез и правене на изводи с различни нива на сложност; и накрая разбиране и интегриране в предходните схеми на знанието.

Това означава също, обмен на информация и знания, използване на изразителни средства, които включват не само различни езици и специфични техники, но също така и потенциала на информационните технологии.

Компетентността в използването на информационните технологии и комуникации, като инструмент на интелектуален труд, включва, предаване и генериране на информация и знания. Използва се при генериране на функция за употреба, например, като инструмент в

използването на математически модели на физически, социални, икономически или творчески процеси. Също така тази компетенция позволява правилната обработка и управление на сложна и богата информация, решаване на реални проблеми, вземане на решения, работа при общи условия, разширяване на комуникационните среди за участие на общностите в неформално и формално обучение, и създаване на отговорни и творчески продукти.

Дигиталната компетентност включва използване на информационните технологии и комуникации, извличане на максимална производителност от разбиране на характера и начина на работа на технологичните системи, както и ефекта, който тези промени имат върху личния и социален живот. Участва в обработка на стратегии за идентифициране и разрешаване на общи проблеми, на софтуер и хадуер, които се появяват. Позволява да се прибегва до информация, която се предоставя и анализира, в критична форма, чрез самостоятелна или съвместна работа, познавайки и взаимодействайки все по-широко с физическите и социални среди. В допълнение се използва като инструмент за организиране, обработка и насочване, за постигане на учебните цели и задачи, работа и свободно време, установени преди това.

Накратко, дигиталната компетентност включва създаване и системно прилагане на наличните технологични ресурси за ефективно решаване на реални проблеми. В същото време, позволява да се направи оценка и подбор на нови информационни ресурси и технологични иновации, като те се появяват, от гледна точка на тяхната полезност за извършване на конкретни задачи или цели.

В обобщение, обработката на данни и дигиталната компетентност включват самостоятелна, ефективна, отговорна, критична и обмислена при избора преработка и използване на информация и източници, както и различните технологични инструменти; също така имат критична и обмислена нагласа при оценка на наличната информация, контрастираща, когато е необходимо, и се съблюдават социално договорените правила на поведение, за да се регулира използване на информацията и източниците в различни среди.

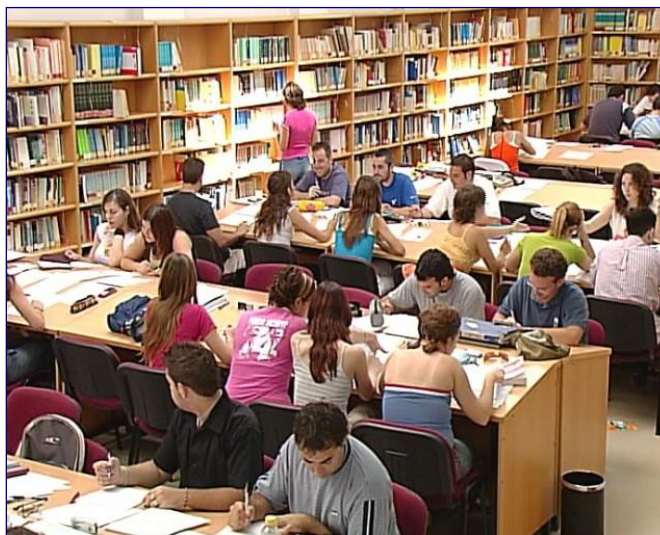
Предвид настоящото общество, в което живеем (особенно интернет) тази компетенция се счита за особено важна.

Социални и граждански компетенции

CB5 Социалните и граждански компетенции, ни позволяват да живеем в обществото, разбирайки социалната реалност на света, в който живеем и бъдейки демократични граждани.

Тази компетенция дава възможност за разбиране на социалната среда, в която живеем, сътрудничество и съжителство в едно плуралистично и демократично гражданско общество и поемане на ангажимент за неговото подобряване. Тук са включени комплекс от разнообразни знания и умения, които позволяват участие при вземане на решения, избор на поведение при определени ситуации и поемане на отговорност за избора и взетите решения.

В световен мащаб трябва да се използва за развитие на обществени умения; познания за развитие и организация на обществата, и особеностите и ценностите на демократичната система, както и да се използва моралната оценка при избор и вземане на решения, и активно и отговорно упражняване на правата и задълженията на гражданството.

Тази компетенция насърчава разбирането на историческата и социална реалност на света, неговата еволюция, постижения и проблеми. Критичното разбиране на реалността изисква опит, познания и осведоменост за съществуването на различни гледни точки за анализ на тази реалност. Това предполага използване на причинно-следствен и системен анализ за преценка на фактите, и историческите и социални проблеми и отразяването им върху глобална и критична форма, както и изпълняване на критични и логически валидни аргументи за реални ситуации, и диалог за колективен подбор за разбиране на реалността.

Това означава също разбиране на характеристиките на съвременните общества, растящото им многообразие и промени в природата, и показва разбиране на приноса, който различните култури са направили за развитието и напредъка на човечеството, имащи чувство за принадлежност към обществото, в което живеем. Накратко, показване на чувство за глобално гражданство съвместимо с местната идентичност.

Съществена част от тази компетенция са тези умения, които ни позволяват да знаем, че конфликтът на ценности и интереси е част от съвместното съществуване, и решаването им с конструктивна нагласа и самостоятелно вземане на решения, както е известно на обществото, като набор от ценности, изградени чрез критичен анализ и диалог в рамките на основните културни модели на всеки регион, държава или общност.

Етичното измерение на социалните и граждански компетенции обхваща осъзнаване на екологичните ценности, ефективна и рационална оценка и реконструкция за постепенно създаване на собствена ценностна система, и поддържане на съвместими за справяне с тях решение или конфликт.

Това означава, че не всяка лична позиция е етична, ако не се основава на зачитане на универсалните принципи или ценности, обхванати в Декларацията за правата на човека.

Следователно, между способностите на тази компетенция са известни и ценени знания как да се общува в различни контексти; изразяване на собствени идеи и изслушване на другите, за да може да се разбере тяхната гледна точка, дори и ако тя е различна от нашата собствена; вземане на решения на различни нива от обществения живот, оценявайки съвместно индивидуалните интереси и тези на групата. Тя предполага също така, оценяване на разликите, като същевременно признава равните права на различните групи, по-специално между мъжете и жените, по същият начин и на практиката за диалог и преговори за постигане на споразумения като средство за разрешаване на конфликти, както на лично така и на обществено ниво.

И накрая, тази компетенция е част от упражняването на активно гражданство и интегриране, което изисква познания и разбиране на ценностите, подкрепени от демократичните общества, техните фундаменти, начини на организация и функциониране. Тази компетенция позволява критично мислене за концепциите за демокрация, свобода, солидарност, отговорност, участие и гражданство, с особено внимание към правата и задълженията признати в международни декларации, в българската конституция и регионалното законодателство и прилагането им от различни институции; и показва поведение в съответствие с демократичните ценности, което от своя страна води до умения, като осъзнаване на собствените ни мисли, ценности, чувства и действия, и контрол и саморегулиране.

С една дума, упражняване на гражданство означава притежаване на умения за активно и пълноценно участие в социалния живот. Това означава, изграждане, приемане и практикуване на правила за поведение в съответствие с демократичните ценности, упражняване на правата, свободите, отговорностите и гражданските задължения, и отстояване на правата на другите.

Тази компетентност включва разбиране на социалната действителност, в която живеем, използване на етичните преценки въз основа на демократичните ценности и практики, както и упражняването на гражданство; действия по собствена преценка; допринася за укрепване на мира и демокрацията, и поддържане на конструктивни, подкрепящи и отговорни за прилагане на правата и задълженията на гражданите отношения.

Културна и артистична компетентност

СВ6 Културните и артистични умения, благодарение на които разбираме и оценяваме многообразието на културните и артистични ползи – източници на удоволствие и личностно обогатяване, като част от културното наследство на народите.

Оценяване на културата като цяло, и по-специално художествената, предполага притежаване на такива умения и нагласи, които позволяват достъп до различните и проявления и мисловни умения, като възприемчивост и комуникативност, чувствителност и чувство за естетика, разбиране за стойност, вълнение и наслада.

Тази компетентност предполага поставяне в опасност на различни и сближаващи мисленето умения, тъй като включва преработка на собствени и чужди идеи и чувства; намира източници, начини и средства за разбиране и изразяване; планиране, оценка и коригиране на процесите, необходими за постигане на резултати, както в индивидуален така и в академичен аспект.

Поради това, се третира, като компетенцията, която насърчава изразяването и комуникацията, за възприемане и разбиране на различни реалности и продукции в света на изкуството и културата.

Изисква използване на инициатива, въображение и креативност за изразяване на чувства чрез художествени кодове; и доколкото културната и творческа дейност включва колективен труд, трябва да се притежават колективни умения, които да допринесат за постигане на крайния

резултат, както и яснота относно важността на подкрепата, и оценка на усилията и приноса.

Артистичната компетентност включва основни познания за основни техники, ресурси и конвенции на различни художествени езици, както и най-забележителните прояви на културното наследство. Също така включва идентифициране на връзките между тези прояви и обществото-манталитет и техническите възможности на времето, в което са създадени-или на лице или група, която ги създава. Това означава също яснота в развитието на мисълта, на естетическите тенденции, моди и вкусове, както и значението на представителите, изразяването и комуникативността, които естетическите фактори са играли и играят в ежедневието на гражданите и обществото.

Това води и до отношение на оценяване на творчеството, съдържащо се в изразяване на идеи, опит или чувства чрез различни художествени средства, като

например музика, литература, визуални и сценични изкуства, или различни аспекти на т.нар. масова култура.

Също така изисква оценка на свободата на изразяване, правото на културно многообразие, значението на межкултурния диалог, и споделен опит в сценичните изкуства.

Накратко, наборът от умения, които изграждат тази компетентност се отнасят и до способността за оценка и наслада на изкуството и други културни прояви, като например тези, свързани с употребата на някои средства за изразяване в художествените творби; включва основно разбиране на различни културни и артистични събития, прилагане на различни мисловни умения, и съвместна работа, отношение на откритост, почителност и критичност към разнообразието от художествени и културни изрази, желание и воля за култивиране на собствените ни естетически и творчески способности и интерес за участие в културния живот и принос за опазване на културното и художествено наследство, както от общността, така и от други общности.

Самостоятелно обучение

СВ7 Компетенции и нагласа за продължаващо самостоятелно обучение през целия живот.

Умения за учене означава възможност за започване и продължаване на обучение все по-ефективно и самостоятелно, според собствените ни цели и нужди.

Тази компетенция има две основни измерения. От една страна осъзнаване на собствените ни способности (интелектуални, емоционални, физически), процесите и стратегиите, необходими за тяхното развитие, и какво можем да направим за себе си, и какво можем да направим с помощта на други хора или ресурси. От друга страна, се притежава усещане за лична компетентност, което води до мотивация, самочувствие и любов към ученето.

Това означава, че сме наясно, с това което знаем и това, което трябва да научим, как да се обучаваме, и как да управляваме и контролираме ефективно учебния процес, като го оптимизираме и насочваме към задоволяване на лични цели.

Изисква познаване на силните ни и слаби страни, и мотивация и воля за преодоляване на неуспеха, постепенно увеличаване на сигурността и изправяне пред нови предизвикателства за учене.

Така че трябва да сме наясно със способностите, които участват в обучението, като внимание, концентрация, памет, разбиране и езиково изразяване или мотивация за постижения, наред с другото, и максимална производителност и персонализиране с помощта на различни стратегии и техники: проучване, систематично наблюдение и запис на факти и отношения, съвместна работа и проекти, решаване на проблеми, ефективно планиране и организиране на дейностите и времето, или познания за различни източници за събиране, сортиране и обработка на информация, включително и технологични ресурси.

Това означава също, любопитство към задаване на въпроси, идентифициране и управление на многообразието от възможности за отговор на същата ситуация или проблем с помощта на различни стратегии и методики за справяне с вземането на решения, рационално и критично, с наличната информация.

Тя също включва умения за придобиване на информация – индивидуално или в сътрудничество – и по-специално, превръщайки я в знание; свързване и интегриране на нова информация с предварителни познания и личен опит, и умения как да се прилагат новите знания и умения в подобни ситуации и различни контексти.

Освен това, тази компетенция изисква поставяне на постижими цели в краткосрочен, средносрочен и дългосрочен план, повишаване на целите на обучението, постепенно и реалистично.

Тя също така изисква постоянство в ученето, като елемент, който се оценява, което обогатява личния и социален живот, поради което несъмнено си струва усилията. Това предполага способност за самооценка и саморегулиране, лична отговорност и ангажимент, умения за справяне със стреса, приемане на собствените ни грешки и умение да се учим от другите.

С една дума, уменията за учене включват осъзнаване, управление и контрол на собствените ни способности и знания, чувство на компетентност и лична ефикасност; и включват както стратегическо мислене и способност за сътрудничество, така и самооценка и ефективно управление на набор от ресурси и интелектуални техники за работа, всички от които са разработени чрез съзнателен образователен опит, както индивидуално, така и колективно.

Автономност и лична инициатива

CB8 Компетенцията за автономност и лична инициатива, включва способност за вземане на решения чрез използване на собствената ни преценка и критично мислене и провеждане на необходимите инициативи за правене на избор и поемане на отговорност за нея. Включва предприемчивостта да проектираме, планираме, осъществяваме и оценяваме проекти.

Тази компетенция се отнася, от една страна, до придобиване на съзнание и прилагане на набор от взаимосвързани ценности и нагласи, като отговорност, постоянство, самопознание и самочувствие, креативност, самокритика, емоционален контрол, възможност за избор, изчисляване на рисковете и изправяне пред проблеми, както и възможността за отлагане на необходимостта от незабавно удовлетворение, учене от собствените ни грешки и поемане на рискове.

От друга страна, се отнася до способността за избор по наши собствени критерии, представяне на проекти, и извършване на необходимите действия за разработване на собствени варианти и планове - в контекста на индивидуални или групови проекти - поемане на отговорност за тях, както в личен, така и в социален аспект.

Предполага трансформиране на идеите в дела; т.е. поставяне на цели и планиране и реализиране на проекти. Изисква способност за преразглеждане на предишни подходи или разработване на нови идеи, търсене на решения и прилагането им на

практика. Освен това, анализ на възможностите и ограниченията, познаване фазите на развитие на проекта, планиране, вземане на решения, действия, оценка и самооценка на това което е направено, правене на изводи и оценка на възможностите за подобряване.

За всичко това се изисква наличие на стратегическа визия за предизвикателствата и възможностите, които ще помогнат за идентифициране и постигане на целите, и поддържане на мотивация за постигане на успех в поетите задачи. Също така е в състояние да свърже учебните предложения, работата и развлечения на разположение с уменията , желанията и личните проекти.

Включва също така и положителна нагласа към промени и иновации, предполага гъвкавост на подхода, може да разбере тези промени, като възможности, конструктивно и критично да се адаптира към тях, за решаване на проблемите и намиране на решения, във всеки един проект, който се предприема.

Доколкото автономността и личната инициатива включват често и други хора, тази компетентност изисква социални умения, които да си взаимодействат, сътрудничат и работят в екип: поставяне на мястото на другите, оценяване на идеите на другите, диалог и договаряне, адекватно отстояване на собствени решения, работа в сътрудничество и гъвкавост.

Друг важен аспект на тази компетенция, тясно свързан с по-социалната му страна, се състои до тези умения и нагласи, свързани с управлението на проекта, които включват самочувствие, съпричастност, самоусъвършенстване, умения за диалог и сътрудничество, организиране на времето и задачите, способност за отстояване и защита на правата и поемане на риск.

В синтез, самостоятелността и личната инициатива, включват състояние, в което да си представим, предприемем, разработим и оценим нашите действия или индивидуални или групови проекти с творчество, доверие, отговорност и критично чувство.

Основни умения или ключови компетенции е името, дадено на ОСЕМ основни и съществени познания определени и поети от група европейски държави, които трябва да ръководят и вдъхновяват учебната програма и образователните усилия на същите в етапа на задължителното образование, включително образованието в основните и средни училища.

Когато се опитваме да определим всяка една компетенция се отнасяме първо върху това какви умения, знания и нагласи влизат в действие при упражняване на компетенциите, и второ, контекстта, в който те трябва да демонстрират по подходящ начин необходимото съдържание.

ОБРАЗОВАНИЕ И ОСНОВНИ КОМПЕТЕНЦИИ

Изглежда, че всички специалисти и експерти по образованието, са съгласни, че по традиция имат монополизирани академични ресурси за обучение и днес времето за обучение се радва на привилегировано влияние върху учебната програма на образователната ни система. Въпреки това, образователната система е показала силна обвързаност към изместване на центъра на тежестта към намиране на нови начини на обучение, придобиване и развитие на основни умения за генериране на по-голяма хармония между следните традиционно дезинтегрирани, области:

- Светът и извън училище: В училище и на улицата. От откриване на двупосочни подходи и укрепване на сътрудничеството, наречено „класни стаи без стени“.
- Основни задачи на базата на академичен контекст и задачи на основата на ежедневни ситуации. Като модели поставени в центъра на учебен контекст, като подобни задачи от живота, които биха могли функционално да бъдат прилагани от лицето при обучение.
- Възможности насочени към знания и чисти и теоритични умения и способности, фокусирани върху уменията, нагласите и ценностите на практическата полза. От изучаването на цялостни учебни модели.
- И изучаване на различни групи, свързани с определена област на познание или компетенции от глобализиращите се и/ или интердисциплинарни подходи.

Изграждането на умения чрез преподаване и учене, е сравнително лесен процес, тъй като всяко учене развива някакъв вид умения. Поради това много учители често си мислят, че те винаги са били на работа, което изисква толкова много промени в момента. За съжаление понякога това се прави дори без да се установи взаимовръзката между осемте основни компетенции. И въпросът е това да се отрази на степента (количествено и качествено) на предлаганото обучение в класните стаи, което да развива и улеснява усвояването на осемте специфични основни компетенции.

Въпреки че осемте основни компетенции могат да бъдат разработени по различни начини, както в училище, така и в извънкласното пространство, дори и в семейството, и през целия живот на човека, като общественото образование поема задължението и основната мисия да осигури и да улесни този вид обучение, за да гарантира минимални стандарти за равенство и качество. Тези „минимални“ са:

а) Конкретизиране в по-голямата част от населението, а не само на привилегирована група, тип предпочитан от социално-икономически условия, семейни, политически или структурни.

б) Да бъде нито един от осемте основни измерения, без да бъдат разработени. Понякога това изисква сътрудничество на администрацията и подкрепа, например, технологични средства.

в) Възможност за усвояване в най-голяма степен нивата на детайлност и систематично участие, което се изисква от учебната програма, и планирани експертни преподаватели.

г) Степента на придобиване започва от най-ранни етапи, т.е. от ранна детска възраст, в начална форма, започвайки от ранното развитие на хората.

д) Достатъчна академична компетентност, за да се гарантират също оптимални нива за работа или академична приемственост в следващи проучвания.

е) За да се гарантират образователни нива и обучение на възрастни за постигане на общо развитие и до днес, каквито възможности хората не са имали преди.

ж) Да се изрази по подходящ начин, т.е. по начин, в съответствие с ценностите и нагласите, общи за социалните идеали, като се гарантира максималната възможна реализация и гражданство.

ХАРАКТЕРИСТИКИ НА ОСНОВНИТЕ КОМПЕТЕНЦИИ

В наши дни разглеждаме значението, развитието и реализацията на ключовите компетенции в социален и образователен аспект.

В момента загрижеността на големи групи и сектори участващи в образователната реформа се фокусира върху разработването на компетентни подходи, които могат да играят важна роля при формиране на базисни предложения в учебната програма в международен мащаб.

Това са характеристики, които, според нас, трябва да отговарят на осемте основни компетенции; характеристики, които трябва да изследваме и по-нататък да се опитаме да развием и споделим ценностите и наученото.

Еволюция и образованост

Компетенциите, като всяка възможност, зависят от фактори, свързани с личностното разпределение и се приемат в зависимост от характеристиките на еволюционните периоди на обекта; и могат да бъдат управлявани или възпрепятствани от образователни стимули или форми, като избор, процес, организиране и интегриране. Това е една контекстуална перспектива, вдъхновена от това, което наричаме „ трансформация и промени през целия живот“. Образованието в ранна детска възраст, както бе споменато по-горе, трябва да бъде насочено най-вече към този модел, за да се стимулира по-информирано и балансирано развитие в ранна детска възраст.

Сложност

Познанието не може да се разглежда в изолирано отношение от знанията (социални, езикови, научни, технически, художествени, или в комбинация), което служи за база на процесите за предприемане на действия (умствени, двигателни, интегрирани); на емоции, при условие че определим с каква воля искаме да въздействаме върху ценностите, които да послужат като насока (естетични, социални, лични).

Интеграция

В допълнение към присъединяването на типологията на разнообразно съдържание, варира в структурата (концепции, процедури, нагласи, ценности и норми), и развитието на основните компетенции, като позволява, изисква и засилва диалога между съдържанието от различни области. По този начин съживява цялостния подход.

Пригодност

Отправна точка на компетентните действия, е да „направи“ набор от ефективни, необходими, качествени и резултативни отношения между различните видове проблеми. Подходящо за обучаемите е разпределяне на усилията, за постигане на качество, в условия на насърчаване и разбиране.

Приспособимост

Основните компетенции са свързани с области на действие, които решават основни проблеми в конкретни ситуации. Приспособимост, означава, комбинация и координация на ресурсите в различни области, за решаване на различни видове проблеми, с решения, които интегрират знания и стратегии за отстраняване на проблемите.

Интеграция на знанието и неговата стойност в контекста на класната стая, в центъра, и семейството и обществото, са едни от най-големите залози за работа за придобиване на основни компетенции.

Иновация

Опитът на учителите, възпитателите и семейството, и понякога липсата на такъв опит, водят до ситуации, които неволно произвеждат нови решения и неочаквани резултати, които в много случаи са иновативни. Това е особено необходимо.

Размисъл

Необходим е за постигане на адаптирани намерения, възможности и ограничения на действието с характеристиките на всеки един контекст. Позоваването на „практическите умения“ не се ограничава само до областта на двигателните умения от механичен характер, има и сложни двигателни умения и процедури, включващи интелектуални и комуникативни умения.

Креативност

Възможността за прехвърляне на знания и умения, в коригирана форма, на различни проблеми в различен контекст, включва, процес на творческо адаптиране, а дори и иновация и гъвкавост, което ще бъде още по-необходимо при по-сложни проблеми и ситуации.

ЗАЩО ГОВОРИМ ЗА УМЕНИЯ ЗА УЧЕНЕ?

От самото си начало, връзката между обществото и образованието, се дължи на ролята, която има обучението за ефективното развитие и интеграция на новите поколения. Това е цел отредена на училището. Но бързото развитие на обществата и съществуващия начина на живот изискват задълбочени обсъждания от страна на преподавателите, за да се осигури адекватна образователна подготовка във всеки един исторически момент. От което следва, че основните компетенции играят съществена роля в образованието.

Какво означава нов подход на обучение на базата на компетенциите?

Според различни авторитетни експерти, причината образователните политики да се интересуват от тази тема, формира част от видовете културна революция, която има за цел да постави училището и образованието в един контекст, отчитайки настъпилите големи трансформации, при което се подчертава следното:

- 1- Повишаване на нивото на изискванията за интеграция на знанията в обществото, генерирани от това разделяне между тези, които разполагат с

необходимите умения за това и тези, които ги нямат, изложени на маргинализация и изключване.

2- Повишаване на общото ниво на образование, което не възпрепятства противоречието, че около 10% от населението остава без призната квалификация.

3- Постоянната криза на учебно съдържание, което не е актуално, в резултат на бързия напредък на научно-техническия прогрес и новите икономически и социални обстоятелства, които участват. Това повишава значението, което има способността за учене през целия живот за предоставяне на голям обем от знания.

4- Ориентацията в живота след училище е насочена към осъществяване на трансфер на знания и правилното им приложение в различни контексти.

5- Баланс между методите на управление и оценка на резултатите, с признанието, че качеството на образователните системи, зависи не само от ресурсите, с цялото им значение, но и от оценката и контрола на резултатите.

6- И накрая, образователната промяна на парадигмата, съсредоточена не само върху учителя и училището, но и върху отделния учащ.

В допълнение, можем да добавим към тези причини, най-вече социалните, редица други фактори, също така оказващи влияние в състава на новия подход, включително:

- Приносът на различни психологически и образователни течения (бихейвиоризъм, конструктивизъм, култивиране на емоционалната интелигентност и др.), които подчертават значението на ефективността, значението и всеобхватността на обученето.

- Културата на ефективност, при която се оценяват резултатите с разширяването на модела, от деловият свят до образованието.

- Успехът на модела за формиране на компетенции, постигнат при подготовка на човешките ресурси в организацията.
- В „инфлацията“ на учебните програми, преливащи от преподаватели, които често са отговорни за социалните проблеми.
- Но преди всичко, необходимостта да се избегнат проблемите в училище чрез осигуряване на достатъчно обучение на фона на цялостната популация в училище.

В крайна сметка, опасенията за качеството на образование и широко разпространените образователни системи, са основната причина за вниманието към основните компетенции, които наблягат на осъществяване на обучение, което ще улесни прехвърлянето на нашата оценка, като се опитва да хармонизира качеството и равнопоставеността.

Това е довело до преосмисляне на съдържанието на учебната програма и търсене на същността, реструктуриране на обучението, прилагане на интегрирани методики, които свързват света на образование с обкръжаващата среда и др.

Всички образователни ресурси са еднакво важни за постигане на образователни цели, които освен това са свързани едни с други, за постигане на този набор от умения.

Образование, базирано на компетентността е нов подход, който има за цел да отговори днес на това, което ние наричаме „информационно общество“.

Много автори определят понятието „компетентност“ като способност и желание за

изпълнение и интерпретиране. Базирано на компетентността, образованието, се фокусира върху нуждите, стиловете на обучение и индивидуалния потенциал, така че ученикът да достигне уменията, определени от обществото.

По този начин можем да кажем, че компетенцията в областта на образованието е сближаване на социално поведение, емоционални и когнитивни, психологически, сетивни и двигателни умения, които позволяват правилното изпълнение на ролята, на дадена дейност или задача, и постигане на резултати.

Изграждане на конструкцията на компетентностите не може да се направи в изолация, а трябва да се осъществи чрез гъвкаво и постоянно образование, от изрична теория на познанието, от концептуалната рамка на институцията, в културен, социален, политически и икономически аспект.

Компетенциите, като нагласи, не са потенциал за развитие, защото не са даденост по наследство или по рождение, а са част от продължаващото изграждане на всеки човек, на проекта му за живот, на това което иска да направи или изгради, и ангажиментите произтичащи от това. Конструктивните компетенциите трябва да се отнасят до конкретна общност, т.е. от другите и с другите (социалната среда), в отговор на нуждите на другите и в съответствие с целите, изискванията и променящите се очаквания на едно отворено общество.

Изпълнението трябва да се планира по такъв начин, че подкрепата за учащия да е подходяща за развитие в различни ситуации и може да се адаптира към променящите се форми на организация на работа.

Следователно, образование базирано на компетентността се отнася до практически опит, който задължително използва знания към края си. Теорията и практическия опит са свързани с помощта на първоначалното прилагане на знания, за изграждане или изпълнение на нещо.

От учебната програма, образованието базирано на компетентността се фокусира върху:

- Знанията.
- Уменията.

- Защита на присъщите нагласи на компетенция (нагласи или поведение, които отговарят на дисциплината и ценностите).
- Оценка на постиженията, чрез демонстрация на изпълнение или производство на даден продукт.

Трябва да се вземат под внимание следните важни аспекти като:

- Планиране на преподаване и учене.
- Компетенциите, които се изграждат.
- Рамката на референтните дисциплини на обучение.
- Умения за развитие.
- Насърчаване на нагласите, свързани с ценностите и дисциплините.
- Процесите.
- Програми на обучение ориентирани към резултати; диагноза.
- Вмъкване на оценката в обучението, в различни сценарии и различни ситуации, въз основа на резултатите, като натрупан опит, обратна връзка и самооценка.
- Критериите, използвани за оценка на изпълнението или резултатите.
- Мониторинг.
- Социално взаимодействие.

МЕТОДИКА И ОЦЕНКА, ГРАДИВНИ ЕЛЕМЕНТИ ЗА РАЗВИТИЕ НА ОСНОВНИТЕ КОМПЕТЕНЦИИ

Методология

Методологията включва всички решения, насочени към организиране на процеса на преподаване и обучение, който се провежда в класната стая. Не съществува един универсален метод, който успешно да може да се прилага за всички и при всяка ситуация, независимо от образователните намерения, съдържанието на учебния процес, обучаемите и самите учители. Но са наложителни подходите за превръщане на класната стая в единно и хомогенно пространство, за да се отговори на „тип“ ученици. Това е отговорност на всички учители и специалисти, които определят най-подходящата методология за образователни цели.

Методически принципи:

Когато се вземат решения, трябва да се имат предвид следните основни методически принципи:

1. Ученето е процес на обществено изграждане на знания, в което пряко участват ученици, преподаватели и самите семейства.
2. Изграждането на знания се случва, когато обучението дава възможност на учениците да установят връзки между нови и съществуващи знания, или предходен опит.
3. Мотивацията на учениците към обучението се увеличава, когато знаят смисъла на това което правят; имат възможност да се включат в мисията за определяне на целите, чрез оценка и избор на дейности; могат да прилагат обучение в други ситуации и възможност за споделяне на обучението в различни групи.
4. Успешното обучение е свързано със способността на учителите да изработят в един процес диференцирани дейности, съобразени с многообразието на учениците; да се оцени степента на тяхната помощ, в съответствие с по-нататъшното развитие на самостоятелност в обучението.

5. Използването на помощ и стратегии за сътрудничество насърчава и улеснява обучението, защото споделя общи виждания за решаване на познавателни конфликти, общественото обучение е разработено (с други лица) и увеличава индивидуалната и колективна отговорност при изпълнение на задачата.

6. Разработване на умения за преразглеждане на резултатите от обучението, практики, свързани със самокорекция или споделена корекция от учениците, за поучаване от грешката и избягване на риска от консолидиране.

Методически указания

Акцентът на основните компетенции, далеч от поведенческото тълкуване и разбиране, се основава на конструктивни и социокултурни подходи, носещи серия от промени в училищата. Тези промени засягат най-вече преподаването и учебния процес, и по-специално методологията. В този смисъл се предполага повторно определяне на връзката между аспектите, които съставляват процесите, свързани с „как да се преподава“: учебен план, преподаватели и учащи.

От тази гледна точка и като се вземат предвид характеристиките на основните умения и педагогически принципи, изброени по-горе, по-долу са изложени някои конкретни методически указания, които са от значение в контекста на подхода, който разглежда развитието и придобиването на основни компетенции от учащите, като ключов елемент, който трябва да ръководи процеса на преподаване и учене:

- Приоритет на размисъл и критично мислене на учащите, както и прилагане на усвоените знания срещу учене наизуст.

Рефлексивно, учащите отнасят новите знания към тези, които вече знаят, установяват връзките между различни области и теми, адаптират знанията за собствените си нужди и превръщат мисленето в действие. В този смисъл, целта не е само усвояване на знания, но и умения за тяхното прилагане в различни контексти и ситуации.

От тази гледна точка, обяснение защо научаваме това, което учим и до каква степен можем да го приложим в различните контексти, улеснява значението на обучението, неговата приложимост и по-голямо приемане от учащите.

- Предложение за изучаване на ситуации, които въвеждат учащите в различни когнитивни процеси.

Преподавателят трябва да е наясно, че като част от учебната програма, на базата на придобиване и развитие на основните умения, процесът на преподаване-учене не трябва да е изключително насочен към зазубряне. В това отношение следва да се отрази важността на разработване на цялостни когнитивни процеси за обучаемите, срещу развитието само на определени умения. Тези когнитивни процеси включват: признаване, анализ, дискриминация, прилагане, решения, установяване на прилики и разлики, локализиране и идентифициране и др.

- Контекстуализация на ученето.

Третирането и развитието на целите и съдържанието трябва да работят в контекст и посредством методологии, които се свързват с реалността. По този начин, контекстите са конфигурирани като реални системи на обучение и културен обмен. Чиракуването, свързано с придобиване на жиненоважни умения от реалността, има най-значителен и траен характер за обучаемите. Разминаването между това, което е научено, и реалните нужди на обучаемите, както и в ежедневието, води до недостатъчна оценка на такова обучение и мотивация.

Поради това е от интерес извършване на действия като отнасяне на наученото към ежедневието, връзка между обучението и заобикалящата ни среда (социална, природна, културна...), включване на личен опит и социално-културни преживявания в процеса на преподаване-учене, възможност за обучение в рамките на класната стая и извън нея, и увеличаване на участието на други професионалисти в класната стая. В този смисъл това трябва да осигурява на обучаемите, по възможност да се срещнат с нови форми на обучение, преподаване извън несвързани области и теми, които им позволяват да прехвърлят своето обучение до контексти, различни от тези в училище.

- Използване на различни методически стратегии, с особено значение за работа при проблемни ситуации.

Този начин на работа означава увеличаване на автономията на обучаемите, тъй като те са в състояние да вземат решения за собственото си обучение; възприемчивост към мнението на обучаемите по отношение на предложения, въпроси за обсъждане, като се предлагат задачи, свързани с решаване на реални проблеми в автентичен контекст, който отразява тяхната функционалност към други ситуации и др. Всичко това цели, разработване на различни когнитивни процеси от обучаемите.

- Редуване на различни видове действия, дейности и учебни ситуации, като се вземе под внимание интереса и мотивацията на обучаемите.

Използването на различни дейности, действия и ситуации, трябва да се разбира като начин за промяна на модела на преподаване, при който преподавателят монополизира времето на класа и обучаемите, за да се ограничи само до приемника. Това разнообразие от учебни ситуации може да бъде реализирано в дейности като разработване на проекти, организация на работа чрез центрове или теми от ключов интерес, за решаване на определени проблеми. Тези проекти или центрове на интереси трябва да се проектират, насърчават, провокират, ръководят и пренасочват към преподавателите.

- Методология за укрепване на научните изследвания.

Изследването, от обучаемите, насърчава развитието на лична автономия за сближаване на обучаемия с процедурите на научния метод. В този смисъл, може да се извършват действия като идентифициране и охарактеризиране на проблемите; установяване на хипотези на обучаемите във връзка с породени проблеми; изследване на проблема, прилагане и обобщаване, тестване на резултатите от изследването в различни ситуации и контексти, към които е работено.

- Насърчаване на четенето и обработката на информация като стратегия за учене.

Обучаем, който чете, проучва, търси информация и свързаната с нея, в критична форма, друга информация от различни източници е по-самостоятелен, който може да осъществи самостоятелно обучение с необходимата помощ. В тази връзка е необходимо да се използват различни източници на информация и документация, включително и на заобикалящата среда, в процеса на преподаване-учене.

- Насърчаване на знанието, което обучаемите имат при самостоятелно обучение.

Важно е всеки обучаем да участва в процеса преподаване-учене, да бъдат активни представители на собственото си обучение и да са в състояние да се *научат да учат*, както се казва, да са способни да осъществят собствените си цели по отношение на установената програма; знаят характеристиките на собственото си обучение; организират и планират личната работа като стратегия за постигане на напредък в обучението; повдигат въпроси, контрастираща информация; проверяват и сравняват резултати, и постепенно да оценяват напредъка в собственото си обучение (самооценка).

- Насърчаване на училищния климат на взаимно приемане и сътрудничество.

Това предполага подходящ климат в училище, осигуряващ на обучаемите безопасност, благополучие и увереност; което повишава тяхната концепция за самооценка, самочувствие, лична и обществена компетентност, увереност и др.; и благоприятства взаимодействието и посредничеството между разнородни групи и разрешаване на конфликти. Също така, трябва да се подобри климата на участие, сътрудничество и уважение между обучаемите, както помежду им, така и с преподавателите. Себепознанието и познаването на другите, е , и основата за правилното взаимодействие с околната среда.

- Обогащане на групите в класната стая и засилване на съвместната работа между обучаеми и учители, както и между самите обучаеми.

Групите играят важна роля за това „как да се научим“. Обучаемият разработва различни възможности в зависимост от вида на групата, в която се намира. Ето

защо, е необходима различна организация на класа, в зависимост от дейността и вида на групата. В този смисъл, тя може да реализира индивидуална работа, работа по двойки, в малки групи; асамблея и т.н.

Хомогенни групи не съществуват. Във всички групи има естествена променливост, което я прави по естествен начин различна. Това различава различните видове групи, особено като се вземе предвид ефективността на тези, в които обучаемите съвместно живеят, тъй като различните или много различни характеристики и тяхното обогатяване означава личностно и обществено развитие за обучаемите. Възможността да работят в разнородни обществени групи е също така една от ключовите компетенции, която в една или друга форма се включва в докладите на различни международни организации (Европейски парламент, Съвета на Европейския съюз ...), развити в това отношение. Разнородната обществена среда допринася за придобиването на обществени и граждански компетенции, включени сред основните компетенции, предвидени в учебните програми, въз основа на основния закон за образованието.

Също така е от интерес да има разнородни препратки за оценка на другите и да се учим от тях, като обучаеми, както и не трябва да има единствено мерило за обучение на преподаватели: може също да се учат един от друг. В този смисъл трябва да се развият процеси на взаимодействие, взаимодействие и комуникация, както и насърчаване на съвместни и съвещателни сценарии, партньорски уроци и др.

- Търсене, подготовка и подбор на различни учебни материали.

Съществен аспект в методологията е изборът и използването на материали и ресурси. Преподавателите трябва да бъдат включени, със съдействието на обучаемите, в разработването и проектирането на различни видове материали, съобразено с различните нива и стилове на учене и ритъм. В тази връзка, трябва да се обърне внимание, че учебникът не трябва да съдържа голям обем ресурс за преподаване, а трябва да насърчи използването на разнородни материали и ресурси, особено като се има предвид интеграцията на библиотеките (центрове, класни стаи, околна среда, виртуални...) и информационните технологии и съобщения в процеса на преподаване-учене.

- Методическа и дидактическа координация на преподавателските екипи.

Не можем да си представим процеса на преподаване-учене без подходяща координация между преподавателите при използване на различни подходи. Училищата трябва да помислят върху общото и споделено отражение на ефективността на различните методически концепции. Обучаемите трябва да възприемат, че преподавателите използват методология, основана на общи и съгласувани критерии, характеризиращи всички области. Това означава, че обучаемите не е необходимо да участват в централните методични стратегии, ако това не противоречи на цялостното им образование.

Това предполага необходимостта за вписване на методични центрове с ясни критерии, споделени от всички учители и обучаеми, които са изрично включени в учебния план на проекта. Също така от важно значение е диалога между преподавателите, допринасящ за разкриване на различни професионални култури, с оглед повишаване на методическата координация между тях и осигуряване на напредък в съвместното изграждане на знания.

Как се преподават компетенции?

Ученето на компетентности предполага промяна на перспективата, съсредоточена върху обучението, а не върху преподаването. Ролята на преподавателя, е на посредник между всеки обучаем, и това което трябва да се научи. Домашната работа трябва да стане център на работа, обхващат три измерения:

- 1) Умствени операции, при които искаме да се намесим (във всички измерения на концепциите, процедурите и нагласите).
- 2) Съдържание, което искаме да бъде приравнено.
- 3) Контексти, в които искаме тези задачи да се развиват.

Вероятно процедурите и нагласите, които са били пренебрегвани в нашата система, оставени на заден план, трябва да се свържат с методологията, която предимно използваме.

От наша гледна точка, оценката определя процеса на преподаване-учене. Първото нещо, което трябва да се обмисли, е кой ще оценява и как ще се оценява. Помислете каква ще е оценката, ако сме изправени пред проблема със съдържанието и как това ще се отрази на процеса преподаване-учене, който използваме.

Избор на методологии за развитие на компетенции

Всички методологии имат възможността да развият умения. Това което трябва да знаем е прилагането на такива форми, които най-добре отговарят на това което искаме. Към критериите за това трябва да отнесем и разгледаме два класически елемента на програмиране: критерии за оценка и проверка, дали сме придобили нужните компетенции. Има и други фактори, които се оценяват при избора на метод на работа, и те са: нивото на контрол върху групата на обучаемият, техният брой, предоставеното време и личността на преподавателя.

При всички случаи, оценката на съдържанието, която може да се осъществи чрез устен изпит, традиционен изпит, разработване на портфолио...не само има потенциала да се провери в съответствие с този критерии, но и развива различни умения.

Методите на преподаване-учене, фокусирани върху работата на обучаемият, се класифицират в три основни категории:

- ✓ лекция,
- ✓ самостоятелно обучение, и
- ✓ съвместно обучение.

Лекция

При лекцията, учителят провокира у обучаемият активна умствена дейност, чрез когнитивни конфликти, така че обучаемият свързва това което знае с новонаученото и допълнително е мотивиран да участва и знае повече, при което е очевидно, че методологията се използва като средство от самият преподавател за фокусиране върху дейността на обучаемият.

За постигане на участие на всеки обучаем трябва да се използват следните стратегии:

- 1) Използвайте, по време на експозиция групови техники за работа върху съдържанието. Някои от тези техники включват: коментар в малки групи съдържанието на урока; шепненето на малки, подходящи места, където се обсъжда какво ще се разглежда следващият път; Филипс 66, където шест души говорят шест минути по темата, и се опитват да направят заключения; брейнсторминг (мозъчна атака) за осигуряване на творчески решения на въпрос или посредством мнения на нещо; дискусия, подчертавайки предимствата и недостатъците по даден въпрос; техниката на снежната топка, в която двама души се събират, после четири, после осем и така нататък да коментират и получат консенсус по дадена гледна точка.
- 2) Ефикасно задаване на въпроси: въпроси за запомняне; въпроси за разбиране; въпроси за изпълнение; въпроси за оценка.
- 3) Използване на аудио-визуални средства. Те се използват, доколкото допринасят нещо за представянето и са в състояние да се фокусират върху същественото. Също успешно се прилагат вместо досаден заместващ учител, който прави дълги въведения, без ясни цели.

Самостоятелно обучение

Това е една от главните цели на образованието. Може би това е двигателят на ученето през целия живот и поддържа всички етапи от живота. Обучението може да бъде с други хора и на други хора, но не и за другите.

Някои методични стратегии за развитие на самостоятелното обучение са:

- 1) Работа чрез уроци. При тях работата, която трябва да се извърши с обучаемият е добре детайлизирана, както и материалите, които се използват и продуктите, които се представят. Като всяка самостоятелна работа, има

адаптация от страна на обучаемият по отношение на ритъма, с който е избрано да се работи.

- 2) Работа чрез договори. Договорът е споразумение между учителя и обучаемите, и на всеки обучаем, в който са посочени редица задачи, които обучаемият е съгласен да изпълни, а преподавателят да ръководи.
- 3) Работа чрез ъгли. Ъгълът може да се дефинира като пространство, в което обучаемите да намерят материали и идеи за дейности, които могат да извършват около него. Също така, ако отговорността и самостоятелността на обучаемите позволява, може да използваме други места в центъра, ако има такива, библиотеката, компютърната зала, лабораториите, стаята за изкуство, терасата или коридорите.....като различни ъгли, в които извършваме различни дейности.
- 4) Комбинацията от двете, ъгли и договори, е най-ефективната методика за справяне с многообразието при работа с голяма група обучаеми. Единствената възможност да се отговори лично на всеки един обучаем в присъствието на другите, е, че всеки знае какво да прави и го прави ефективно, без пряко съдействие на преподавателя.
- 5) Портфолиото е средство за самостоятелна работа и оценка, като за тази методология има много определения. Шулман я описва така: „История на документ, структуриран от набор избрани материали, за да покаже обучението като отражение върху него и неговото развитие.“. Портфолиото може да прилича на традиционните, преносими дейности, но задължително трябва да включат някои отражения, метапознанието, на това което обучаемият се учи и по какъв начин ще го направи. Обикновено има задължителна част, обща за всички обучаеми и друга отворена за творчество и разширяване, като по този начин се засилва самостоятелността и се показва, че главните герои на обучението са самите обучаеми. В допълнение, предоставянето на портфолио или част от него, с устно представяне на това, позволява на учителя да провери нивото на разбиране и значение на придобитите знания.

- 6) Работата чрез информационно-техническите средства позволява множество режими на самостоятелна заетост. Те са от голям интерес при работа с мрежа, състоящ се от план за работа, използвайки интернет като учебен материал. При тях, преподавателят вече е проектирал съответните търсения и дейности, които може да бъдат направени с този материал. Други приложения на информационните технологии са Clic програми, Potatoes и др. Това ще осигури прогресивно изпитване на трудностите и различни умения за работа.
- 7) И накрая не можем да забравим проучвателната работа, която обучаемите извършват самостоятелно. Преподавателят обяснява на висок глас, умствените процеси, които трябва да бъдат извършени чрез различни техники на интелектуалния труд (обработка на схеми и резюмета, оценки, писане на сложни текстове, изграждане на концептуално картографиране), така че обучаемият разбира не само какво да прави, но и защо да го прави. Това ще послужи за идентифициране и анализ на грешките, от основно значение за постигане на напредък в умението за учене. Процесът на усвояване на техники на умения за учене приключва, когато обучаемият е станал самостоятелен в ползването им.

Съвместно обучение

При работа в групи не се научава повече или по-малко, отколкото при индивидуалното обучение, но никъде другаде не могат да се усвоят умения, които да се справят с междуличностните отношения. Учебната дисциплина се движи от обучаемите, а преподавателят е катализатор за активността на екипите.

Преподавателят планира, поставя, дава насоки за развитие, посредничи при конфликти и внимателно наблюдава процеса, за да направлява и оценява. Обучаемият допринася с активното си участие в обучението, използвайки различни дейности за търсене и обработка на информация. Но най-важното е, че развива способности от междуличностен характер. Развива още съпричастност, изслушване, организация и разделение на труда, сътрудничество, вземане на решения, солидарност, обществени умения и цялостно личностно израстване и съзряване.

Съвместното обучение е коренно различно от груповата работа, въпреки че и двете се осъществяват между няколко души. За да бъде една работа съвместна, трябва да отговаря на следните условия:

- 1) Положителна зависимост: Насърчаване на положителна зависимост между членовете на групата. За постигане на тази цел, ние предлагаме, ако е възможно, формиране на разнородни групи, в които се дава на всеки участник роля и отговорност, но е необходимо, всеки човек да е изпълнил своята задача за разрешаване на въпроса. Това ще даде тласък на сътрудничеството.
- 2) Индивидуална отговорност: По време на изпълнението на задачата, на учителя трябва да се предоставя обратна информация за напредъка едновременно на цялата група и всеки член на групата поотделно, подчертавайки, че въпреки индивидуалните особености, индивидуалният успех се базира на успеха на групата.
- 3) Разработване на съвместни и социални умения: При съвместното учене групите имат съвместно отговорни действия, поради това, че се очаква, всеки член на групата да изпълнява възложената му работа и да си сътрудничи с колеги, членове на групата, когато е необходимо. Това сътрудничество включва участие в процеса на вземане на решение, решаване на конфликти, които възникват при осъществяване на дейността и др.
- 4) Преглед и оценка: Необходимо е, групите да имат време да обсъдят дали работата, която се извършва от всеки член на групата, допълва другите и дали са постигнати предложените цели. Насърчаване на развитието на познавателните процеси чрез конфликти, произтичащи от устно събеседване и подпомагане на членове на групата да реструктурират знанията си, е един от основните принципи на съвместната работа в група. По този начин, чрез съвместното учене на учители и ученици, и студенти един с друг, преговаря смисъла заедно и насърчава размисъл, самообучение и самооценка. Разнообразието от съвместната работа е реципрочно обучение.

Обучение чрез проекти

Това е методология, основана на връзката с реалността, което изисква интегриране на обучението (защото в живота нищо не е разделено на области) и функционалност.

Проектът обикновено възниква от нещо конкретно и осезаемо, което правим. Това е като една голяма задача. Тази основна задача води до набор от малки задачи, които трябва да бъдат организирани и осъществени последователно за постигане на поставената цел.

Проектът трябва да бъде жизнеспособен и да контролира значението на всичко, което се прави и напредъка в прилагането му.

Обучение базирано на проблеми

В основата на тази методика е реален или измислен проблем, поставен от преподавателя, който трябва да бъде решен от обучаемите. Това обикновено, е сложен проблем. Преподавателят не обяснява предварително какво трябва да се приложи при решаване на проблема, но се опитва да напътства, както и в по-горната методология.

След създаване на проблема, последователността на тази методология е:

- 1) Задълбочаване в смисъла на проблема и точното му идентифициране.
- 2) Определяне каква информация е необходима, за справяне с проблема.
- 3) Решение на проблема от обучаемите и представяне на решението пред преподавателя и останалите обучаеми.
- 4) Обсъждане на решението, и ако се идентифицират нови проблеми, цикълът се повтаря.

Накрая, и в заключение на тази глава, може да се каже, че очевидно има много методи и не всички са нови, и не всички служат за всичко, и за едно и също нещо. Необходимо е да се знаят и овладяват по-добре няколко, за да може да се отговори с адекватни ресурси на ситуациите, пред които сме изправени ежедневно в

класната стая.

Оценка

Преди да продължим, е необходимо да се уточни, че както методологията, така и оценката е взаимнозависима. Не можем да преподаваме по един начин, а да оценяваме по друг, при което ще се получи противоречие в използваната методология.

Оценката може да се определи като „систематичен процес на събиране на информация, свързана с даден обект, с цел да се направи преценка и вземе решение“. Оценяването е систематичен процес, следователно не може да се извършва в изолация, и е набор от взаимно свързани действия, функциониращи като една система. Оценката съдържа информация, свързана с обекта: това не е само информацията, която обучаемият научава какво трябва да оцени, но също и оценка свързана с преподаването на преподавателя. Това което обучаемият постига по време на обучението не зависи само от него. Оценката има за цел да направи преценки:

оценка на средствата, на събраната информация, тълкуване на информацията. Оценката изисква решения: не само положителни или отрицателни, на базата на това което се оценява, но трябва да се вземат и решения, които ще послужат за подобрене.

Алберт Айнщайн е казал, че „правейки едно и също нещо отново и отново, надявайки се да получите различни резултати е признак на лудост“. В светлината на резултатите, които получаваме отново и отново, и малкото, което се е променило, може да загубим способността за вземане на решения, или просто ставаме малко луди.

Ако се фокусираме върху момента, трябва да правим разлика между първоначална, постоянна и окончателна оценка. Първоначална е тази, в която се претендира да се знае това, което обучаемият знае: непрекъснат процес, който ни дава информация какво се случва и окончателната оценка е мястото на постигане.

Ако се фокусираме върху целта, не трябва да се прави разлика между обобщаващо и текущо оценяване. Обобщаващото оценяване, е в края на учебния срок. При обучението се вземат решения, за да се подобри това което сме направили и определя не само резултатите, но и защо сме действали по съответния начин.

Ако трябва да се направи оценка на основните компетенции, по които работим, е необходимо да се знаят доказателствата, които отразяват резултатите от обучението. Резултатът от обучението се определя от изпълнения критерии за оценка, при които обучаемият показва, чрез оценка дейността, в съответствие с този критерии. Това което наистина свързва резултатите от обучението с областта на компетенциите, е сложността повдигната в този критерии.

В случая, не говорим за сложност, като синоним на трудност, а като комбинирани критерии състоящи се от много елементи. Всяка компетенция основно е интеграция на комплексни знания, умения и нагласи, които се проявяват в индивидуалният контекстуализиран отговор установен при данена конкретна ситуация. Всички критерии за оценка търсят това.

Съдържат всички тези елементи, които от своя страна са свързани с едно или повече умения едновременно. Освен това, компетенциите, по дефиниция са хоризонтални и прогресивни, придобити през различни области и по време на различни курсове. Необходимо е задълбочаване на концепцията за интегриране и да се види по какъв начин и как допринасят за всяка една област. Не и при пряк резултат от областта. Учебните резултати, които достигнат до обучаемите получавайки необходимите умения в различни дисциплини, зависят много повече от това как да се работи с тях, отколкото от съответната област.

Това, разбира се, ще доведе до разглеждане на съдържанието на дисциплините, като средство за обучение на индивиди много повече, отколкото като цел само по себе си.

Планиране на система за оценка

Класическата схема за планиране на системи за оценки е валидна и последователна. Параграфите, които трябва да имаме предвид са:

- 1) Решете какво ще се оценява.
- 2) Решете за какво ще се оценява.
- 3) Решете с какви инструменти.
- 4) Посочете как ще се интерпретира информацията.
- 5) Решете какво тегло ще има всяко от изпитанията.

Решете какво ще се оценява

Този въпрос отговаря на критериите за оценка. Ако планирането е добре направено и надхвърля критериите за оценка, гарантираме постигане на целите. Не трябва да има цел без критерии за оценка, така че, по същата причина, не може да има критерии за оценка, които не отговарят на целта. Всъщност критерият за оценка е не повече от обективна реалност, която ни показва, какво обучаемият трябва да е научил и как (с всички измерения, които са своевременни според случая, например: време на изпълнение, ниво на приемлива грешка, количество, качество, дълбочина...), което ще помогне не само за оценката, но и на класирането.

Решете за какво ще се оценява

В това, което ще се оценява. Оценява се, за да се вземат навременни решения за пренасочване и подобряване на процеса на преподаване-учене (формираща оценка) и за измерване на резултатите от обучението и превръщането им в степени (обобщена оценка).

Решете с какви инструменти

Инструментите за оценка следва да съответстват на преподаването и на учебния процес. Казано по друг начин методичните инструменти трябва да вървят много

близо до инструментите за оценка. Начинът, по който преподавателят оценява, определя стратегиите за обучение на обучаемите.

Важно е да се отбележи, че има много тестове за оценка, но не всички измерват по един и същи начин.

На теста винаги трябва да се гледа като на извадка за това което обучаемият е научил, така че трябва да представят най-важното. Някои от тях са следните:

Обективни изследвания:

- Доказателства, вярно-невярно, многовариантен избор, съчетани, попълване на текст...
- Тестове с кратки отговори.
- Дълги тестове с развиване на отговори.
- Устни изпити: индивидуални, групови, представяне на работни теми и т.н.
- Доклади.
- Изследвания.
- Проекти.
- Спомени.

Доказателства за действително и/или симулирано изпълнение на задачата:

От друга страна може да изберете тестване, т.нар. тестове за изпълнение, при което контекста е възможно най-близо до реалността. По този начин ще се направи оценка на възможността за обучение в съответствие с определението за компетенция, доколкото сме използвали. Проблемът на тестовете за изпълнение е тяхната мярка. Те проследяват толкова много неща наведнъж и имат толкова много включени измерения, че не е лесно да бъдат обективни в оценката.

За да помогне с тази оценка имаме много полезни инструменти:

Система за самооценка: устна, писмена, самостоятелна, групова...

Диагностични: събиране на становища, ценности, обществени и управленски умения, поведение на взаимодействие...

Техники за наблюдение: позиции, протоколи, списъци за проверка...

Най-добрите тестове за оценка на знанията са: тестове с кратки отговори, развиване на тестове, обективни тестове, устни изпити.

Най-добрите тестове за измерване на процедурите са: работа, спомени, тестове за изпълнение, устен изпит, портфолио, наблюдателни техники.

Най-добрите тестове за измерване на нагласи са: диагнози, изпитания на ефективността, самооценка, наблюдателни техники.

Учебни ресурси: методология, хора, среди и материали.

Компетенциите са алтернатива за развитието на принципа на смислен живот чрез интегриране на знания, т.е. чрез глобализация, която сега е новата проекционна пътека на компетентния подход. Но какво искаме да кажем с компетентния подход?

Компетентният подход е педагогическа и дидактична ориентация, участващ безпрецедентно в международния консенсус. Той има за цел да формира предложения, в които се дава приоритет на съдържанията извлечени от живота, третирани системно в академичните среди, като обратно връщане към живота. Освен това се разбира, че съществуват сложни и последователни образователни дейности, които ще позволят да се интегрират принципите, като качество и справедливост.

Развитието на тези умения изисква интегриране на знания и прекъсване с фалшивите противопоставяния и разликите между академичната рамка-социокултурната рамка и знанието- и приложението. Основните компетенции също така предоставят опорната линия, която осигурява съгласуваност на предложенията на всички етапи и степени на образование.

КОМПЕТЕНЦИИ И ПРИНЦИПИ НА ИНТЕРВЕНЦИЯ: ЗНАЧЕНИЕ, ФУНКЦИОНАЛНОСТ И НАСЪРЧАВАНЕ НА НИВОТО НА РАЗВИТИЕ

Ползата от обучение означава, като се вземе предвид, че основните компетенции са по-всеобхватни, че придобиването на знания е свързано с области преподавани в училище.

Компетенцията определя какво е необходимо на всяко лице, за да отговори на проблемите, с които ще се сблъсква през целия си живот.

Компетенциите, като всяка способност, зависят от фактори, свързани с личното възнаграждение, които се приемат в зависимост от характеристиките на еволюционните периоди и може да се насърчават или възпрепятстват от образователни стимули и начини, по които лицето да избере процеса на организация и интегриране.

Ние можем и трябва да насърчаваме развитието на компетенциите от първите моменти на съществуването, и от ключово значение за развитие през целия живот.

Съдържанията ще бъдат по-различни от тези, които се прилагат (по-конкретни или абстрактни, глобални или специфични) и могат да варират, също, и компетенциите, които са приоритет, тъй като се променят, определят или преосмислят нуждите и интересите на личността и средата, в която се развиват.

Така че повишаване на уменията и знанията, и взаимодействието с физическия и естествен свят, математическо мислене и умения за учене, трябва да бъдат изготвени в

образованието по интуитивен начин, конкретно, изхождайки от простото до сложното, от близкото към далечното, от глобалното към аналитично структурираното.

Изборът на значими и стойностни специални техники дава възможност да има връзка с някои основни умения. Възможността на ресурсите, че една техника, в частност, може да допринесе за сътрудничество в разработването им, в този момент, е критерии за подбор на техника.

При определяне на ефективни методически предложения за развиване на умения, се опитваме да намерим техники, които могат да се използват на различни етапи. Обмислете, разбира се, разликата в целите и специфичните умения, които могат да упражняват, специфичното съдържание, което ще обслужва половината и всички дейности, които се материализират.

Не забравяйте, че е необходимо да се позовете на добра селекция от средства, които да действат сближаващо. Така точно работят:

Лични ресурси. Работата по развитието на умения изисква общи цели и средства; четене с разбиране, диалог и уважение, логическо мислене, себепознание, грижа за учебната зала и от всички преподаватели. Това е свързано с определяне на стратегии и техники за работа в екип на преподаватели (диалози, дифузия от идеи, дискусии, дебати) и споразумения за отговорностите и сроковете (координация, ролята на преподавателя, ролята на екипите, определяне на графици)

Природни ресурси. Работата по умения се стимулира от представителния център: седмици/дни на поезията, театъра, история; постоянно търсене на съответните материали, по всяко време и дейност. Развититето на компетенциите се стимулира, също, с покана и изискване на ангажимент от страна на семейството и други обществени и културни институции, и медии за комуникация; всички те преследващи грижа и уважение към езика, упражняване на разум и разбиране, намиране на баланс между права и задължения.

Материалните ресурси също трябва да се адаптират; представяне на основни понятия по ясен и систематичен начин, установяване на връзки между

съдържанието, показване на примери за прилагане на алтернативи, изискване за трансфер на практики. Материалите трябва да бъдат привлекателни, но взискателни и строги към представените изисквания. Ще е необходимо и да се намерят и представят материали от обществената и семейна среда за разработване на принципа за функционалност на уменията. Търсенето и експлоатацията на подбрани материали за третиране на значимото съдържание, ще е от голямо значение за развитието на подхода.

С една дума, в един свят, в който процесите на глобализация засягат културата, икономиката и работата, общи стандарти са необходими, от гледна точка на образованието. Това изисква познаване и разбиране на уменията и интегрирането им в нашите проекти и планове; определени методически ресурси, които да формулират принципи и техники, и съгласуват направените предложения, споразумения и ангажименти между преподавателите, обучаемите и техните семейства. Изискват формиране на климат в училищата и класните стаи, благоприятстващ развитието им и избор на учебни материали, които подпомагат изпълнението на договора и неговото прехвърляне в различни контексти.

По този начин, компетенциите формират синтеза и координацията на принципите: интеграция, значимост, справедливост, баланс, непрекъснатост, качество.

ТЕХНИКИ ЗА УЧЕНЕ И ОСНОВНИТЕ КОМПЕТЕНЦИИ

Изглежда, че според проучвания, някои обучаеми развиват ключови компетенции в контекста семейна и обществена среда, докато други не се учат въщи или в училище. Разликите между страните се обяснява от културните традиции, а не от характеристиките на учебните програми или образователната политика.

След многобройни проучвания в различни европейски страни, и консултиране с десетки преподаватели, разработихме поредица от препоръки за учители, които искат да преподават умения:

1. Трябва да се избягва претоварване на съдържанието, за да се гарантира, че компетенциите са наистина твърдо установени.
2. Трябва да се избягва риска от **формулиране на кухи компетенции**, при специфично съдържание и контекст, в който те трябва да се движат.
3. Трябва да се избягва подхода на предписанията, който описва съдържанието или преподавателските стратегии и трудности, с които се сблъскваме.
4. Трябва да бъдат избегнати несъгласуваните мерки, ако наистина се работи за базиране на компетентностите в учебната програма. Намерете възможно най-голяма **интердисциплинарност**.
5. Трябва да се поддържа разграничението между **информация и знания**, и ролята на образованието при тази трансформация.
6. Идеята за училището, трябва да е като за пространство, в което живеят **положителни емоции** и в което се учим да живеем и регулираме чувствата си.
7. Трябва да изобретяваме по-автентични начини на **преподаване и оценяване**, т.е. подготовка **по-близо до реалността**.
8. Трябва да се преосмислят начините за използване на тестове. Знаем, че **процедурите за оценка**, използвани от учителите, влияят върху способността на

обучаемите да **учат**.

9. Трябва да се преосмисли процеса на обучение на учителите за формиране на **по- компетентни специалисти** за предизвикателствата, които предстоят.

Също така начертахме редица съвети как да направите така, че уменията за учене да засилят основните компетенции. Ако се има предвид по-горе изложените изисквания ще бъде възможно да се постулират някои техники за учене, които насърчават:

- В допълнение към четенето с разбиране, да има критично и трансформиращо четене.
- Да се стимулира желание за изследване и откриване повече извън учебника, с помощта на „интернет“, енциклопедии, карти и други ресурси, с които разполагаме.
- Разработване на информация не само като очертание или резюме на четене, но и с разширение с анотации на собствените ни изследвания.
- Извършване на интердисциплинарна работа със съдържанията, стратегиите и процедурите, поуки и тяхното незабавно прилагане в реалния живот, доколкото е възможно.
- Преминаване на „информацията“ в „знания“, до степен на усвояване на тези понятия и превръщането им в част от нашите знания за живот и действия.
- Необходими ми са всички знания свързани с промяна и трансформация, които човек допринася за подобряване на обществото.

ОЦЕНКА НА ОСНОВНИТЕ КОМПЕТЕНЦИИ

Може да се каже, че включването на основните умения допринася за хуманизиране на учебната програма, тъй като тя представлява една по-социална и персонализирана перспектива за обучение. Обучението в училищата подпомага развитието на основните умения.

А качеството на учебния план е този, който предлага дейности и гарантира области на учебното съдържание, дава възможност на обучаемите да се представят добре в различни контексти. Би могло да се каже, че изложението на основните умения, включени в учебната програма, се използва за оценка на качеството на преподаване и учебните дейности.

В отделен доклад за всеки ученик в края на всеки етап и в протокола от края на всеки учебен цикъл на оценка, трябва да се включва и оценка на основните компетенции, включени в учебната програма. Тази мярка не е предназначена за повишаване на оценката, с две препоръки: от една страна, основата на целите и съдържанието на областите, и от друга, на база на развитието на основните умения. По същият начин, е предназначена за интегриране на тези размери в обучението, като оценките се интегрират по същия начин.

Този подход включва най-малко три неща:

- Преминаване от смислен живот като необходима предпоставка, за прилагане на обучение от контекстите на реалния живот.
- Насърчаване на интегриран подход между всички области на учебната програма и всички дейности на центъра.
- Обогащаване на перспективата на областта, включително общите цели, свързани с основните умения във всички дейности на центъра (умения за учене, четене с разбиране, съжителство, отговорности, упорит труд и постоянство...).

В този смисъл критериите за оценка на областите представляват, позоваване както по отношение на съдържанието, така и на включените цели и компетенции.

С оценката на придобитите основни умения има за цел да се постигне:

Помага да се направи обща оценка от гледна точка на зрелостта на обучаемия, в края на началното образование.

Комбинираната оценка, както на учебните области, така и на оценка по-фокусирана върху ценности, нагласи и личностни и социални умения, всички в контекста на осемте ключови компетенции, осигурява по-справедлива и балансирана оценка на обучаемите. В рамките на тази учебна програма се интегрира по-перспективна компетенция, преподавателските екипи имат повече информация за степента, в която обучаемите са придобили основни умения. Ако центровете все още не са включили този подход, ще има чисто академичен оглед на компетенции и все още няма информация за други аспекти от значение за личното, социално и академично развитие на обучаемите.

Разработването на учебния план, интегриращ основни умения, гарантира, на по-късен етап, успех в процеса на обучението. Препоръките на Европейския съюз настояват за обучение не само от гледна точка на училищния контекст, но в перспектива на ученето през целия живот.

Обучение, което да бъде разгледано в училище, на работа, в обществото, семейството, свободното време... (от тук и важността на „уменията за учене“).

Тази гледна точка на оценка, следва да служи за оценка на образователните програми и проекти. Това е, ако по време на събиране на информация се установят, чисто академично, преподавателски екипи, включващи в своите планове подобряване на подхода на компетентност, което ще доведе до разширяване на перспективите и гледните точки в крайния етап на оценка на обучаемите.

Обръща внимание на етапите на обучение

Някои знания, придобити през различните етапи, е задължително да участват в развитието на основните умения и трябва да се разглеждат от съществено

значение за всички обучаеми. Без тях, обучаемите могат да имат трудности да се интегрират в средното образование. Това обучение се отнася до инструменталните (разбиране на писмени текстове, писмено изразяване, усвоени основни техники за работа: резюмета, схеми...), заедно с други от поведенчески характер и развитие на навици (постоянство, трудови навици и усилия, умения за учене...).

Имащ синтетичен характер през целия етап

Не е направен опит да се оцени, дали обучаемият е придобил знания или друго, съответно за един или няколко курса през етапите на обучение. Оценката на основните компетенции в крайната фаза има за цел да отговори на критериите, посочени в образователния проект и провери съответствието между етапите, курсовете и областите на обучение.

Открояване на работата на всички преподаватели и приноса от всички области на учебната програма

Някои умения са по-свързани от останалите с определени области от учебната програма, докато други, на всички преподаватели, е по-трудно да се обвържат с определени области. Счита се, че съвместната оценката на всеки преподавател се прави от учебното заведение, в което е работил с обучаемите. Всяка от тях ще има повече или по-малко информация за определена компетентност, но не трябва да забравяме, че е предназначена за постигане на глобални визии.

Поради това е привилигиран референт при вземане на решения за насърчаване на задължителното средно образование. Оценката на основните компетенции трябва да бъде в помощ и при вземане на решение за насърчаване на обучаемите, тъй като един обучаем може да бъде насърчен с някоя област, в която е ненадминат, при условие че е достигнал до правилното развитие на основните компетенции и подходяща степен на зрялост, и при условие че не пречи поддържането на връзка с новия етап на обучение.

Критерии за оценка на основните компетенции в първата фаза на образованието

Описани като индекация, някои критерии могат да бъдат използвани за оценка на постигане на различни основни компетенции за обучение в основния етап на образование. Всеки център, в съответствие с критериите приети за работа на основните умения, може да се адаптира и създава свои собствени показатели.

Трябва също така да се получи споразумение относно, значението на всеки един показател (който по дефиниция, трябва да има определено общ характер). Твърденията по-долу, трябва да бъдат модифицирани, за да са еднозначно разбираеми от всички преподавателите.

а) Комуникативни умения

- Можете ли да разбирате обяснения и съобщения в академичен и семеен контекст?
- В състояние е ли сте да изразите своите идеи и нужди точно и адекватно в различни контексти (повече или по-малко формално)?
- В състояние ли сте да напишете ясен текст, да организирате идеите си последователно в съответствие с целите на етапа? (Интересно е да се покажат моделите на написаните текстове, написани от обучаемите, представящи желаното ниво в края на етапа).
- В състояние ли сте да разберете и изразите мнения в контекста на чужд език?

б) Математически умения

- Обучаемият може ли да прави оценки, когато се намира в различни житейски ситуации и има ли ментални стратегии за изчисление?
- Управлява ли номерирането свободно в ситуации от реалния живот?
- В състояние ли е да мисли по организиран начин, съгласно метод, и с известна строгост?
- В състояние ли е да приложи знанията си за решаване на проблеми, които представят най-често срещаните ситуации от ежедневието?

- В състояние ли е да прилага геометрични знания за разбиране и решаване на проблеми, представящи най-често срещаните ситуации от ежедневието?
- В състояние ли е да прилага мерните единици в ежедневието?
- В състояние ли е да разбира графики и диаграми в реални ситуации?

в) Познаване и взаимодействие с физическия свят

- В състояние ли е обучаемият да направи системни наблюдения и предложи правдоподобни обяснения?
- Има ли възможности за проектиране, с помощта на преподавателя, и за прости изследвания?
- Разработил ли е любопитство и повдига ли въпроси за физическите явления, на които е склонен да отговори и търси информация?
- В състояние ли е да се справя с чертежи, карти и скици в реалния живот?
- Разработил ли е здравословни навици и опзване на околната среда?

г) Обработка на данни и компютърни умения

- В състояние ли е обучаемият да търси информация в енциклопедии, книги, видео...?
- В състояние ли е да намери подходяща и необходима информация в интернет?
- Има ли възможност да избира, асимилира, разбира и отнася в съответствие с предназначението?
- Управлява ли компютъра като потребител: текстообработка, управление на файлове...? (посочено от това, което работи на определен етап).

д) Социална и гражданска компетентност

- Придобил ли е обучаемият навици за съвместно съществуване в класната стая, на детската площадка и в училището като цяло?
- Участва ли активно в училищния живот?
- В състояние ли е да изслушва другите, да отстоява своята гледна точка, аргументирано и да постига споразумение?
- В състояние ли е да зачита другите хора, да въвежда и приема становищата

им?

е) Културна и артистична компетентност

- В състояние ли е обучаемият да се изразява използвайки визуален език?
- Развива ли въображение и творчество, когато се изразява (пластичност, езиково, двигателно...)?
- Цени ли културното и художествено наследство?

ж) Компетенция за умения за учене

- Обучаемият показва ли любопитство и обича ли да търси и намира информация по зададени въпроси и др.?
- В състояние ли е да интегрира придобитите знания в различни области за решаване на въпроси и проблеми?
- В състояние ли е да разбира, обобщава и използва някои мнемонични техники за смислен живот и може ли да изпълнява скици, схеми и др.?
- В състояние ли е да планира времето си и да го използва ефективно?
- Проявява ли интерес към по-нататъшно обучение в области от негов интерес?
- Познава ли силните си и слаби страни, като обучаем?

з) Автономност и лична инициатива

- Обучаемият проявява ли навици на лична отговорност?
- Има ли трудови навици и постоянство?
- Има ли балансирано самочувствие, въз основа на самопознание и правилен емоционален контрол?
- Учи ли се от грешките си? Проявява ли инициативност и обича ли предизвикателствата?
- В състояние ли е да превърне идеите си в проекти, планира и осъществява в срок планираното?

Процедура за оценка на степента на усвояване на основните компетенции в първия етап на образование.

За да се изпълни тази задача, трябва да се търси гъвкава и оперативна процедура в контекста на оценителната сесия. Първо, трябва да запомните, че не се поставя оценка на всяка от компетенциите (например от едно до десет), но цялостната оценка посочва, дали обучаемият е достигнал желаното ниво на компетенция.

Един от проблемите, който възниква, когато се оценяват основните компетенции, е, да се реши какъв вид скала ще бъде използвана. Всъщност, възлагането на номера към степента на развитие на компетенцията, няма смисъл от гледна точка на образованието. Поради това, използваните типове скали са по-качествени, което предотвратява трансформацията (понякога несъзнателно) към цифровата скала.

Оценка на степента, в която един обучаем е разработил основни компетенции, винаги има два аспекта: първо, че обучаемият е разработил в по-голяма или по-малка степен, тази компетенция. Освен това, отбелязва, че все още не е достигнал „таванът“ на тази компетенция и може да се развие в по-голяма степен. Казано по друг начин, не можем да говорим за „приемане или отхвърляне на компетентност“.

Това зависи от контекста и ситуацията, в която лицето трябва да работи. Според задачата и контекста, ще се изскава по-голяма или по-малка степен на развитие на участващата компетенция.

а) Форма за определяне нивото на постигане на основни компетенции

В правилата са предвидени четири ситуации за извършване на ефективна оценка на основните компетенции: „Не е постигнато“, „ниска“, „средна“, „висока“ Необходимо е да се направят някои разяснения на значението и смисъла на тази скала.

- Поставя се оценка „не е постигнато“, ако е известно, ясно и очевидно, че обучаемият не е достигнал нивото на компетенция, и може да продължи успешно да се обучава в средното образование. Както бе посочено по-горе, това не означава,

че не се развиват всички компетенции, само показва, че за даден контекст (проучване средно образование) не е достатъчно. Тази категория съответстваща на „ниво 1“, се използва в диагностични оценки, определени от Министерството на образованието в четвъртата година на основното образование.

- Поставя се „ниска“ оценка, когато обучаемият е в процес на постигане на необходимото ниво, близо е до него, но няма доказателства, за да се твърди, че е било постигнато. В тези случаи, преподавателя предупреждава, като следваща стъпка, родителите за осигуряване на подкрепа от самото начало. Може би това е случая с достатъчно емоционална подкрепа, лична и от училище, за постигане на успех в следващия етап. Съответства на „ниво 2“, използвано в диагностични оценки, определени от Министерството на образованието в началото на четвъртата година.

- Поставя се „средна“ оценка, когато обучаемият е достигнал достатъчно ниво на изпълнение на етапа на средното образование, и в личния и обществен живот. Това е нивото, към което трябва да се стремят 100% от обучаемите, независимо от техните способности. Поради това, следва отправна точка при изготвяне на тази оценка. Съответства на „ниво 3“, използвана в диагностични оценки, определени от Министерството на образованието в началото на четвъртата година.

- И накрая ситуация, при която обучаемият е развил подчертано високо ниво на компетенция. В тези случаи, оценката ще бъде „висока“. Съответства на „ниво 3+“, използвана в диагностични оценки, определени от Министерството на образованието в началото на четвъртата година.

b) Процедура за оценка в контекста на атестационната комисия. Оценката ще се базира на „средна“ при всички компетенции. В случай, че няколко преподаватели се съгласят, че в осемте компетенции стои положителна оценка, оценката се записва „висока“.

За обучаеми с отрицателна оценка в няколко области, трябва да се отделя повече време, тъй като е от фундаментално значение да се реши, дали да продължават нагоре в средното образование, и поради това е необходимо цялата информация да се обмисли от учебното заведение.

С протокол, съответстващ на оценка на всички преподаватели се взема решение за осемте основни компетенции. Без съмнение, информацията от всички преподаватели е особено важна.

Главният преподавател започва да оценява всяка една от компетенциите. След това останалите преподаватели от екипа, оценяват тази компетентност, в съответствие със събраната информация. Когато има споразумения с преподавателя, ще остане първата оценка; ако е отрицателна, се модифицира. Ако е достигнато „средно“ ниво в осемте компетенции, се стига до решение за преминаване на по-горен етап в средното образование.

Процедура, която може да се използва в повечето случаи, съответно се основава на хипотезата, че това съответства на „средно“ ниво на компетенцията, която се оценява.

От тук може да намерите информация, която одобрява това решение, и информация, която го обезсилва.

Вижте таблицата по-долу:

Информация, която поддържа положителна оценка (силни страни)	Информация, която поддържа отрицателна оценка (слаби страни)
а) Комуникативни умения	а) Комуникативни умения
б) Математическа компетентност	б) Математическа компетентност
с) Познаване и взаимодействие с физическия свят	с) Познаване и взаимодействие с физическия свят
д) Обработка на данни и дигитални умения	д) Обработка на данни и дигитални умения

e) Социална и гражданска компетентност	e) Социална и гражданска компетентност
f) Културна и артистична компетентност	f) Културна и артистична компетентност
g) Компетенция в уменията за учене	g) Компетенция в уменията за учене
h) Автономия и лична инициатива	h) Автономия и лична инициатива
Оценяване на цялата налична информация, от екип от преподаватели, ръководени от главния преподавател, за да се избере:.....	

СТРАТЕГИИ ЗА ПРИДОБИВАНЕ НА ОСНОВНИ КОМПЕТЕНЦИИ В КЛАСНАТА СТАЯ

След многобройни проучвания относно осемте основни компетенции, определени от Европейския съюз, и по-специално от страните членки на този проект, считаме, че изброените по-долу действия и стратегии са изключително важни и трябва да бъдат включени във всяка образователна програма:

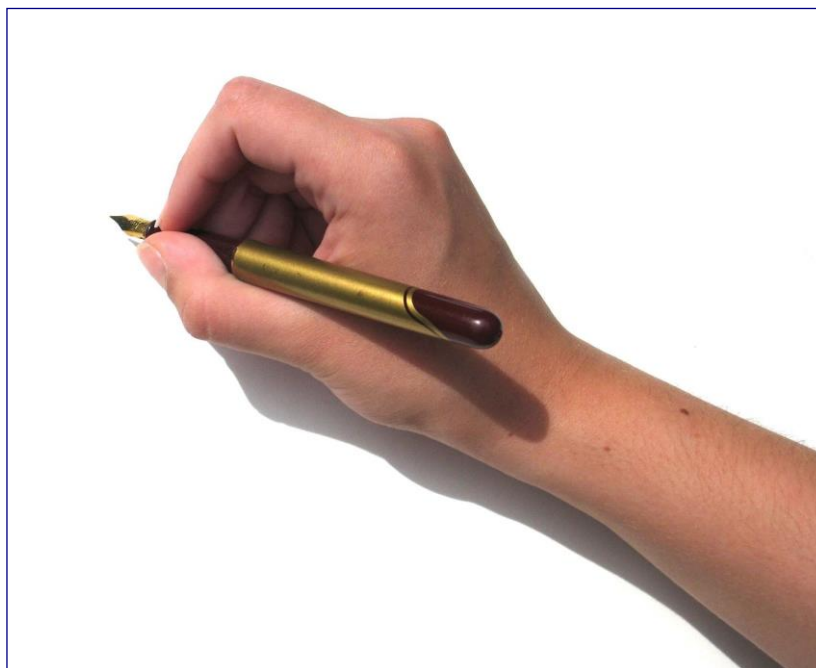
ОБЛАСТ НА ЗНАНИЯ ЗА ПРИРОДНАТА СРЕДА, СОЦИАЛНИ И КУЛТУРНИ КОМПЕТЕНЦИЯ	
КОМПЕТЕНЦИЯ	СТРАТЕГИЯ
СОЦИАЛНИ И ГРАЖДАНСКИ	<ul style="list-style-type: none"> • Приемане и разработване на стандарти на живот. • Съгласуване на отговорностите в групата и създаване на ротативен план. • Отразяване на конфликти, както и оценка на използвания диалог при решаването им.
ЗНАНИЯ ЗА ВЗАИМОДЕЙСТВИЕ С ФИЗИЧЕСКИЯ СВЯТ	<ul style="list-style-type: none"> • Провеждане на малки научни изследвания, анализ и изложение на резултатите.
ОБРАБОТКА НА ИНФОРМАЦИЯ И ДИГИТАЛНА КОМПЕТЕНЦИЯ	<ul style="list-style-type: none"> • Четене и интерпретиране на карти и графики. • Използване на основните компютърни програми, текстообработка и търсене в интернет.
КОМУНИКАТИВНИ УМЕНИЯ	<ul style="list-style-type: none"> • Управление на речта при придобиване на специфична лексика. • Разработване на писмени и устни презентации. • Управление на различни видове текстове.
УМЕНИЯ ЗА УЧЕНЕ	<ul style="list-style-type: none"> • Разработване на схеми, резюмета и обобщения, на база това което е научено.
КУЛТУРНИ И АРТИСТИЧНИ	<ul style="list-style-type: none"> • Събиране на информация, организиране и участие в културни събития.
АВТОНОМИЯ И ЛИЧНА ИНИЦИАТИВА	<ul style="list-style-type: none"> • Придобиване на техники за вземане на решения и организиране на свободното време.
МАТЕМАТИКА	<ul style="list-style-type: none"> • Управление на таблици и графики.

АРТИСТИЧНА ОБЛАСТ НА ОБРАЗОВАНИЕ

КОМПЕТЕНЦИЯ	СТРАТЕГИЯ
КУЛТУРНА И АРТИСТИЧНА АВТОНОМИЯ И ЛИЧНА ИНИЦИАТИВА	<ul style="list-style-type: none"> • Познаване на различни артистични номера. • Използване на различни техники и ресурси. • Участие в различни културни и артистични събития.
	<ul style="list-style-type: none"> • Осъществяване на планирани художествени продукции: • Първоначална експлоатация. • Подготовка за работа, като се има предвид критерия за оригиналност. • Търсене на ресурси. • Разработка на дейността. • Оценка на процеса и резултата.
СОЦИАЛНА И ОБЩЕСТВЕНА	<ul style="list-style-type: none"> • Реализиране на екипни дейности: • Постигане на споразумения. • Уважение към правилата. • Поемане на отговорност. • Сътрудничество. • Грижа за пространството и материалите.
ЗНАНИЯ ЗА ВЗАИМОДЕЙСТВИЕ С ФИЗИЧЕСКИЯ СВЯТ	<ul style="list-style-type: none"> • Оценяване на работната среда чрез възприятието. • Артистично пресъздаване на естествената и изкуствена среда. • Критична оценка към агresiите, които от работата във връзка с тази област, влошават качеството на живот (планиране, изграждане...).
УМЕНИЯ ЗА УЧЕНЕ	<ul style="list-style-type: none"> • Развитие на наблюдателни умения. • Разсъждаване върху процесите, извършени в различни дейности.
КОМУНИКАТИВНИ УМЕНИЯ	<ul style="list-style-type: none"> • Учене на терминологията, особено в тази област. • Реализиране на комуникативен обмен за описание на работни процеси, аргументи и оценки. • Рецитиране. • Драматизиране.
ОБРАБОТКА НА ИНФОРМАЦИЯ И ДИГИТАЛНА КОМПЕТЕНЦИЯ	<ul style="list-style-type: none"> • Изразително четене и анализ на звуци. • Намиране и споделяне на информация за форми на изкуството от различни времена и места. • Възприемане на процесите, свързани с музиката и изобразителното изкуство чрез технологични средства.
МАТЕМАТИКА	<ul style="list-style-type: none"> • Реализиране на геометрични представителства. • Практикуване на ритми и скали.

ОБЛАСТ НА ОБРАЗОВАНИЕ ФИЗИКА	
КОМПЕТЕНЦИЯ	СТРАТЕГИЯ
ЗНАНИЕ ЗА ВЗАИМОДЕЙСТ ВИЕ С ФИЗИЧЕСКИЯ СВЯТ	<ul style="list-style-type: none"> • Учене, практика и оценка на физически дейности, като опазване на здравето, придобиване на здравословни навици и поддържане и подобряване на физическото състояние. • Подобряване на двигателната активност чрез игри и спорт. • Отговорно използване на околната среда чрез физическа активност в природата. • Разбиране и развиване на умения, предоставяне на критерии за поддържане и подобряване на физическото състояние.
ОБЩЕСТВЕНИ И ГРАЖДАНСКИ	<ul style="list-style-type: none"> • Насърчаване на интеграция и уважение, допринасящи за развитие на сътрудничество, равенство, солидарност и работа в екип. • Приемане на разликите и ограниченията на участниците, следване на демократичните норми на организация на групата, като всеки член поема своите собствени отговорности. • Познаване и спазване на правилата и разпоредбите, които управляват спортните дейности, приемане на етичните кодекси на обществото.
КУЛТУРНА И АРТИСТИЧНА	<p>Разпознаване и оценка на културните прояви на хората (спорт, традиционни игри, изразителна дейност, танци) и разглеждането им като част от културното им наследство.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Оценяване и разбиране на културните събития. • Запознаване и използване на изразителните ресурсите на тялото и движения, които допринасят за креативно изразяване на идеи и чувства. • Разбиране и оценка на умения и развлекателни събития, спортни събития и събития от други култури, оценяване на културните различия.
АВТОНОМИЯ И ЛИЧНА ИНИЦИАТИВА	<p>Вземане на решения с прогресивна автономия в ситуации, в които трябва да се прояви самоусъвършенстване, постоянство и позитивно отношение.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Да се изтъкват аспекти на индивидуалната и колективна организация на физически дейности, спорт и изразяване на аспекти и планиране на дейности за подобряване на физическото състояние.
УМЕНИЯ ЗА УЧЕНЕ	<p>Планиране на някои физически дейности от процеса на експериментиране, което позволява самият обучаем да е в състояние да регулира собственото си учене и практика на физическа активност в свободното си време, в организирана и структурирана форма.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Разработване на разнообразен репертоар от дейности, чрез себепознание и опознаване на собствените си възможности и недостатъци, определящи постижими цели, чието постигане създава

	<p>доверие.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Придобиване на ресурси за сътрудничество с общи физически дейности. • Използване на различни стилове за учене, за насърчаване на обучаемите в процеса на собственото им обучение.
ОБРАБОТКА НА ИНФОРМАЦИЯ И ДИГИТАЛНИ УМЕНИЯ	<p>Критична оценка на съобщения и стереотипи, рефлектиращи върху индивида, от медиите за информация и комуникация, които могат да навредят на имиджа ни.</p> <ul style="list-style-type: none"> •
КОМУНИКАТИВНИ УМЕНИЯ	<p>Предлагане на разнообразие от комуникативен обмен, използване на правила, които направляват и специфична лексика, предвидена в областта: без да се забравя, че общуваме устно, четем и пишем.</p> <ul style="list-style-type: none"> •
МАТЕМАТИКА	<ul style="list-style-type: none"> • Извършване на изчисления, ползване на номера, интерпретиране на информация, данни и аргументи. • Извършване на логически разсъждения.

ОБЛАСТ НА ОБРАЗОВАНИЕ ГРАЖДАНСТВО И ПРАВА НА ЧОВЕКА	
КОМПЕТЕНЦИЯ	СТРАТЕГИЯ
ОБЩЕСТВЕНИ И ГРАЖДАНСКИ	<ul style="list-style-type: none"> Обръщане към ситуации, свързани с нашия личен опит, значение на участие в дейности от ежедневието. (Самоуважение)
АВТОНОМИЯ И ЛИЧНА ИНИЦИАТИВА	<ul style="list-style-type: none"> Обмислете значението на сътрудничеството в домакинската работа от всички членове на семейството, независимо от пола. Поемане на собствените ни отговорности, като членове на едно семейство, клас или група. (Независимост и равенство между половете и дейностите)
ЕЗИКОВА КОМУНИКАЦИЯ	<p>Подход, в устна форма, към житейските ситуации (битки, разногласия,...), за да се отрази върху намирането на решения чрез диалог (Решаване на конфликти).</p> <p>Оценка на приятелството и дружбата.</p> <ul style="list-style-type: none"> Писмено описание на конфликтите в ежедневието и проучване на възможностите за решения чрез диалог и уважение към другите. Аргументирано защитаване на собствените ни позиции, изслушване и зачитане мнението на другите.
ОБРАБОТКА НА ИНФОРМАЦИЯ И ДИГИТАЛНИ УМЕНИЯТ	<p>Търсене на информация за някои от правата, съдържащи се в „Декларацията за правата на човека“, в „Конвенцията на правата на детето“, „Българската конституция“. Оценка на човешкото достойнство и демократични свободи на индивида. (Използване на ИТ)</p> <ul style="list-style-type: none">
ЗНАНИЕ ЗА ВЗАИМОДЕЙСТВИЕ С ФИЗИЧЕСКИЯ СВЯТ.	<ul style="list-style-type: none"> Предложения и участия в дейности за отбелязване на граждански дати и събития (Деня на мира, стандартна евакуация, правилата за движение по пътищата, Деня на Конституцията,...) Разсъждения върху ангажимента за действия в реални ситуации на необходимост в домашна среда, в училище, в квартала,...свързани с предишната дейност.
КУЛТУРНА И АРТИСТИЧНА	<p>Направа на стенописи, скици или пластични произведения, представляващи кодове на жизнения стандарт, обръщение за чествания на събития (Деня на мира, ...)</p> <ul style="list-style-type: none"> Познаване и зачитане на различни културни и обществени събития в града,...
УМЕНИЯ ЗА УЧЕНЕ	<p>Организиране на времето, с отговорност към училищната работа,</p> <ul style="list-style-type: none"> отнасяща се до ежедневната ни дейност. (Персонална автономност, капацитет при вземане на решения...)

	<p>Извършване на написаната в ръководството работа, даваща на преподавателите ясна и подредена представа за дейността. (Отговорност за индивидуална работа)</p> <ul style="list-style-type: none"> •
--	---

ОБЛАСТ БЪЛГАРСКИ ЕЗИК И ЛИТЕРАТУРА	
КОМПЕТЕНЦИЯ	СТРАТЕГИЯ
ЕЗИКОВА КОМУНИКАЦИЯ	<ul style="list-style-type: none"> • Научаване, разширяване и използване на речник подходящ за възрастта. • Изразяване на лично мнение при дебати и дискусии. • Използване на традиционна система за кореспонденция за изразяване на знания, опит и мнения с помощта на подходящи езикови форми в различни ситуации – училище, семейство,...избиране на подходящо съдържание..
УМЕНИЯ ЗА УЧЕНЕ	<ul style="list-style-type: none"> • Задаване на подходящи въпроси за изразяване. • Използване на различни видове речници. • Използване, редовно, на училищната библиотека, за получаване на повече информация. • Селекция и критичност към обществените съобщения, обществените или училищните медии, които включват всякакъв вид дискриминация.
АВТОНОМИЯ И ЛИЧНА ИНИЦИАТИВА	<ul style="list-style-type: none"> • Представяне на становища от различни аспекти на училищния живот. • Представяне и обсъждане на избора на актуални новини. • Определяне целта на текста, тълкуване на двоякото значение на някои и разграничение на информацията и мненията. • Изготвяне на предложения за възможни допълнителни и извънкласни дейности. • Участие в спортни дейности на центъра, според неговите разпоредби.
ОБРАБОТКА НА ИНФОРМАЦИЯ И ДИГИТАЛНИ УМЕНИЯ	<p>Използване на съответните образователни програми за изграждане, внедряване или разширяване на уменията, преподавани в класната стая.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Търсене, разбиране и избор на информация за Деня на Конституцията, Деня на мира... • Търсене на информация за различни аспекти на образованието, осъществявани в извънкласни дейности.
ОБЩЕСТВЕНА И ГРАЖДАНСКА	<ul style="list-style-type: none"> • Реализиране на дискусии, в които всеки участник сам си подготвя речта, изслушва и използва интервенциите на другите. • Излагане на проблемни ситуации в клас, дават положителни нагласи за резолюция. • Селекция и критично отношение към обществени съобщения от обществената или училищна медия, включващи всякаква форма на

	<p>дискриминация.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Проучвания и доклади по въпроси, свързани с неравно третиране в средата, в която се намирате.
АРТИСТИЧНА И КУЛТУРНА	<ul style="list-style-type: none"> • Четене и драматизиране на литературни текстове, като ресурс за лично ползване, и като източник на познания за други култури. • Рецитиране на стихотворения на български и чужди поети. • Пеене на песни и рецитиране на стихове на различни езици, доколкото е възможно, припознавайки географските области и оценявайки говоримото езиково разнообразие. • Участие в общите дейности на центъра в седмицата на театъра, музиката и поезията. • Участие, със собствени произведения, в конкурси за разработка на плакати, лозунги в зависимост от темата.

ОБЛАСТ ЧУЖД ЕЗИК	
КОМПЕТЕНЦИЯ	СТРАТЕГИЯ
ЕЗИКОВА КОМУНИКАЦИЯ	<p>Слушане и разбиране на прости и рутинни инструкции в клас, на английски или френски език при преподаване.</p> <p>Слушане и разбиране на песни, стихчета, „песнопения“ и други продукции чрез медиите.</p> <p>Възпроизвеждане на диалози, песни, рими и „песнопения“ от обучаемите.</p>
УМЕНИЯ ЗА УЧЕНЕ	<p>Отразяване и опознаване на различни стратегии (асоциация на снимка-концепция, мелодия, текст) и мнемоника, използвана за придобиване на нови думи.</p> <p>Придобиване от обучаемите на собствени ресурси, за да се разбере смисъла на новата лексика, чрез асоцииране и сходство с вече известната терминология.</p>
АВТОНОМИЯ И ЛИЧНА ИНИЦИАТИВА	<p>Придобиване на увереност от обучаемите, в техния капацитет като изучаващи чужди езици, насърчавайки ги да оценяват този факт, като знак за лична компететност.</p>
ОБРАБОТКА НА ИНФОРМАЦИЯ И ДИГИТАЛНИ УМЕНИЯ	<p>Използване на ИТ, като ефикасен инструмент за изучаване на чужди езици.</p> <p>Идентифициране на звук и правопис чрез използване на ИТ.</p>
ОБЩЕСТВЕНИ И ГРАЖДАНСКИ	<p>Въвеждане на културни събития, специфични за англоговорящите и френскоговорящите страни, за привличане на интереса на обучаемите в изучаване на тези култури и свързаните с тях хора и навици.</p>

	<p>Констатиране и приемане на културните различия, преценка на различните идентифициращи ги характеристики, което допринася за</p> <ul style="list-style-type: none"> • толерантност и интеграция.
АРТИСТИЧНА И КУЛТУРНА	<ul style="list-style-type: none"> • Използване на езикови модели с културен елемент, като адаптирани лекции от класически автори на английски или френски език .

ОБЛАСТ МАТЕМАТИКА	
КОМПЕТЕНЦИЯ	СТРАТЕГИЯ
МАТЕМАТИКА	<ul style="list-style-type: none"> • Използване и свързване на номера, техните основни операции, символи и форми на изразяване и математическа логика, да произвеждат и интерпретират различни видове информация.
ЕЗИКОВА КОМУНИКАЦИЯ	<ul style="list-style-type: none"> • Устно прилагане на математическия език за изразяване на логически аргументи. • Писмено изразяване, математическа логика чрез използване на символиката на района. • Писмено интерпретиране на математически език.
ЗНАНИЕ ЗА ВЗАИМОДЕЙСТВИЕ С ФИЗИЧЕСКИЯ СВЯТ	<ul style="list-style-type: none"> • Прилагане на математически умения за интерпретиране на физическата среда. • Използване на математически умения за разширяване на познанията за количествените и пространствени аспекти на реалността.
ОБРАБОТКА НА ИНФОРМАЦИЯ И ДИГИТАЛНИ УМЕНИЯ	<ul style="list-style-type: none"> • Разработване на математическа компетентност чрез привлекателен и мотивиращ софтуер за обучаеми.
УМЕНИЯ ЗА УЧЕНЕ	<ul style="list-style-type: none"> • Управление на основни математически елементи в реални или симулирани ситуации от ежедневието. • Прилагане на практика на процеси на разсъждения, които водят до решаване на проблеми или получаване на информация.
АВТОНОМИЯ И ЛИЧНА ИНИЦИАТИВА	<p>Решаване на ежедневни ситуации, изискващи математическа логика за справяне с тях.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Използване на математически умения за продължаващо обучение през целия живот.
ОБЩЕСТВЕНА И КУЛТУРНА	<ul style="list-style-type: none"> • Използване на математически умения за решаване на проблеми, свързани с ежедневието и работното място.

МЕТОДОЛОГИЯ

От началните нива трябва да се работи по една и съща методическа линия, за постепенно и последователно придабване на основни умения. Поради това е важно всички преподаватели и служители в учебния център, като цяло да знаят и участват в ангажменти, по методология договорена от центъра.

- Практикуване на интердисциплинарно обучение, при което някои се учат от други.
- Детайлно обучение, близо до обучаемите, което е съществено за постигане на разбиране на по-глобалната реалност.
- Засилване на работата в клас, с помощта на използването на аудиовизуални медии и технологии.
- Осъществяване на проекти с насоки, които позволяват на обучаемите да извършват самостоятелна работа на разследване, проучване, търсене на решения, самооценка...
- Включване на всички области, техники на обучение, които насърчават и улесняват придобиването на нови знания (умения за учене).
- Насърчаване на самостоятелност и отговорност на лични усилия, в дух на сътрудничество и удовлетвореност от добре свършената работа .
- Използване на устно изразяване по всяко време, за да се насърчи развитието и придобиването на българския език, като обичаен език на комуникация.

СТРАТЕГИИ ЗА УСВОЯВАНЕ НА ОСНОВНИТЕ КОМПЕТЕНЦИИ В ЦЕНТЪРА

Това са стратегии, приложими в обучителните центрове.

Деятности на преподавателя

КОМПЕТЕНЦИЯ	СТРАТЕГИЯ
ЕЗИКОВА КОМУНИКАЦИЯ	<ul style="list-style-type: none"> - Реализира дискусии, показващи съществуващото многообразие на групата, от обществена гледна точка, културен и етнически произход, подчертавайки значението на инегрирането на всички без изключение в училищната динамика. - Увеличаване на участието в устни дейности, организирани за всички обучаеми. - Развиване на навик у всички обучаеми за внимателно всушване в мнението на преподавателите и техните връстници. - Провеждане на групови задачи и участие в дискусии и дебати, с изчерпателни позиции, критично и толератно, оценявайки диалога, като необходим начин за предотвратяване и разрешаване на конфликти. - Инициране у обучаемите провеждане на анализ на реалността, с критичен дух. - Формиране на навици на отговорност, защита и управление на околната среда.
ЗНАНИЕ ЗА ВЗАИМОДЕЙСТВИЕ С ФИЗИЧЕСКИЯ СВЯТ	<ul style="list-style-type: none"> - Създаване на навици за зачитане на природни и културни прояви, особено при извършване на допълнителни и извънкласни дейности.(посещения на музеи, изложби, природни паркове...). - Осъзнаване на необходимостта от избягване на замърсяването на околната среда (сортиране на отпадъци, рециклиране, разумно използване на енергийни източници и материални ресурси,...)

<p>ОБРАБОТКА НА ИНФОРМАЦИЯ И ДИГИТАЛНИ УМЕНИЯ</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Запознаване с полезността на използване на компютърните инструменти в ежедневната работа. - Улесняване на обучаемите при рутинното използване на технологичните ресурси, налични в центъра. - Използване на технологичните средства за информация, разширение и резолюция на определени дейности. - Участие в комуникационни ситуации, уважение към намесата на другите и използване на времето за говорене, насърчаване на отношение на уважение към другите и отхвърляне на насилието. - Разбиране на необходимостта за спазване на правилата на поведение и функциониране в обществото, като се започне от групата-класа. - Създаване на ясни правила за изпълнение в класната стая, отнасящи се за всички и съдържащи позитивна форма на участие, при вземане на решение от групата. - Работа върху обществените умения, подчертавайки използването на образователна и приятелска форма на комуникация (отстояващо поведение, форма за искане на неща, поставяне на мястото на друг, вземане на решения...) чрез различни дейности (драма, ролеви игри...).
<p>ОБЩЕСТВЕНИ И ГРЕЖДАНСКИ</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Формиране на сътрудничество и взаимопомощ между връстниците (преподаване между равни) - Насърчаване на активно участие в извънкласни дейности. - Организиране на функционирането на класа, така че обучаемите да поемат отговорност чрез разпределение на длъжностите. - Обучение как да се приемат различията и отхвърля дискриминацията. - Работа върху основни навици: правилно стоене, отпускане, изслушване, задаване на въпроси,.... - Съдействие при планиране на ежедневната работа с правилно използване на училищния дневен ред. - Познаване и прилагане на прости техники на обучение: подчертаване, схеми, резюмета... - Положителна оценка на интересите и добре свършената работа и организация на работата на обучаемите. - Правене на график за работата вкъщи, което ще спомгне и за организиране на свободното време. - Създаване на навик за ежедневно проучване, преди написване на домашното.

УМЕНИЯ ЗА
УЧЕНЕ

- Провеждане на индивидуални интервюта с обучаемите, когато е необходимо, водещи ги към разрешаване на техни трудности. Поддържане на контакт със семействата, за разрешаване на тези трудности
- Позитивно отношение към усилията на обучаемия за учене.
- Подпомагане на предложените стратегии за преодоляване на трудностите.
- Увереност, че цялостният процес на обучение е полезен за обучаемите.
- Настояване за внимание, концентрация, постоянство и мотивация, като необходимост при учене.
- Подготовка на всички материали, необходими за извършване на работа.
- Насърчаване на приноса на обучаемите в дейности, които отговарят на образователните цели.
- Предлагане на проекти, включващи самостоятелна заетост (планиране на работата, проучване и събиране на информация, представяне на резултатите и оценка на същите).
- Самокритика, насочена към подобряване на резултатите.
- Задаване на обучаемите на подходящи и интересни задачи, които да улеснят техния успех.
- Осъществяване на групови разсъждения, в различни аспекти на конфликта и вземане на общи решения.
- Организиране на персонален график за индивидуална работа.
- Извършване на корекции на отделните дейности, с внимание и автономия.
- Грижа за представяне на извършената от обучаемите работа.
- Грижа за работните и учебни материали.
- Самостоятелно ползване на училищния дневен ред.

АВТОНОМИЯ И
ЛИЧНА
ИНИЦИАТИВА

Оперативни стандарти

КОМПЕТЕНЦИЯ	СТРАТЕГИЯ
СОЦИАЛНА И КУЛТУРНА	<ul style="list-style-type: none"> - Организиране на групи от обучаеми без дискриминация по полов признак. - Създаване на климат на демократично съжителство. - Възпитаване към уважение и зачитане на културното многообразие. - Насърчаване на взаимодействие с околната среда. - Религиозен и идеологически респект. - Включване на родителите в образованието на децата си, за получаване на основни умения. - Улесняване на взаимодействието на обучаемите с различни културни групи, подпомагащо развитието на способността да взаимодействат ефективно в мултикултурна среда. - Улесняване на интегрирането на нови членове, които участват в образователната общност. - Въвеждане на обучаеми и родители в правилника за вътрешния ред на центъра, запознаване с техните права и задължения и налагане на необходими корекции в поведението, ако го изисква.
КУЛТУРНА И АРТИСТИЧНА	<ul style="list-style-type: none"> - Насърчаване на участие в групови изложби на художествени произведения, чрез предоставяне на материали и достатъчно пространство за тяхната реализация. - Улесняване на връзката с културни събития, предложени от обкръжаващата среда. - Използване на музика в класните стаи и предоставяне на необходимите материали, като средство за улесняване на музикалното образование. - Прожектиране на филми и документални продукции, които въвеждат обучаемия в културния свят, организиране на филмови сесии с различни групи от ученици. - Организиране на дейности, които насърчават контакта с други центрове и институции.
УМЕНИЯ ЗА УЧЕНЕ	<ul style="list-style-type: none"> - Насърчаване използването на училищната библиотека, организиране на дейности за насърчаване на четенето, и разработване на график за използване от всички групи на предоставените услуги.

<p>ОБРАБОТКА НА ИНФОРМАЦИЯ И ДИГИТАЛНИ УМЕНИЕ</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Насърчаване използването на ИТ в компютърната зала, компютрите из всички класни стаи, стаята за преподавателите и администрацията, с отговорността за разработване на график за разумно използване на компютърната зала, така че всички групи да имат достъп. - Сключване на договор за сервизна поддръжка на компютрите за решаване на технически проблеми, произтичащи от тяхното използване. - Разработване на план за действие на преподавателя, който да позволява индивидуално внимание към всеки обучаем и семейство. - Организиране на спортни дейности. - Осигуряване на адекватно налично пространство за практикуване на физически дейности-спорт, осигуряване на необходимите материали за разработване на учебни програми. - Създаване на стая за езици и предоставяне на необходимите материали, като средство за улесняване на езиковата компетентност в съвременните езици..
<p>ЛИЧНА ИНИЦИАТИВА</p>	
<p>ЕЗИКОВА КОМУНИКАЦИЯ</p>	

Допълнителни и извънучилищни дейности

ЕЗИКОВА КОМУНИКАЦИЯ	
ДОПЪЛНИТЕЛНИ ДЕЙНОСТИ	СТРАТЕГИИ
<ul style="list-style-type: none"> - Театър - Семинар - Седмица на театъра и музиката. - Ден на театъра 	<ul style="list-style-type: none"> - Интерпретиране на пиеси и песни за засилване на устната реч. - Работа с лексиката, както в света на театъра, така и при специфична работа в резултат на роман.
<p>Ден на национален празник</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Обсъждане на български език и неговото значение в разширяване на езика ни по света. - Четене и коментиране на текстове по това честване.
<p>Кино</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Прожектиране на български филми, подходящи за възрастта на обучаемите.
<p>Спортни дейности</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Организиране на спортни дейности, насърчаващи вербалната и невербална комуникация, както и практика на специфична лексика.

Есенни празници: Природа и околна среда	<ul style="list-style-type: none"> - Практикуване на лексиката свързана с природата и празника. - Песни, рецитали и т.н., текстове, свързани с темата...
Ден на конституцията	<ul style="list-style-type: none"> - Обсъждане на смисъла на общ закон за всички хора. - Тълкуване на член от Конституцията, прако свързан с живота на обучаемите.
Честване на Нова година	<ul style="list-style-type: none"> - Писане на текстове за Коледа. - Учене на Коледни песни.
Ден на мира	<ul style="list-style-type: none"> - Обсъждане на ситуации, близо до нашата страна и по целия свят, генератори на насилие. - Съставяне и рецитиране на текстове свързани с темата.
Карнавал	<ul style="list-style-type: none"> - Композиране на текстове на песни за карнавала.
Седмица на културата: Ден на книгата Ден на поезията	<ul style="list-style-type: none"> - Търсене, подбор и подготовка на информация по темата. - Писане на стихотворения. - Осъществяване на дейности, насърчаващи четенето. - Учене на стихотворения, подходящи за различни възрасти и рецитиран на техните връстници.
Училищен вестник	<ul style="list-style-type: none"> - Прилагане на знанията за езика при писане на текстове за вестник, списание или литературен конкурс.
МАТЕМАТИЧЕСКА КОМПЕТЕНЦИЯ	
Спортни дейности	<ul style="list-style-type: none"> - Измерване и опити за време и дължини. - Анализирание и сравняване на резултатите.
ЗНАНИЕ ЗА ВЗАИМОДЕЙСТВИЕ С ФИЗИЧЕСКИЯ СВЯТ	
Ден на Национален празник	<ul style="list-style-type: none"> - Познания за географското разпространение на българския език
Есенни празници: Природа и околна среда	<ul style="list-style-type: none"> - Наблюдение на околната среда и анализ на промените настъпващи през този сезон.
ОБРАБОТКА НА ИНФОРМАЦИЯ И ДИГИТАЛНИ УМЕНИЯ	

Ден на Национален празник	<ul style="list-style-type: none"> - Търсене на информация чрез компютър за тези дейности - Извършване на различни дейности чрез компютърна обработка. 	
Ден на конституцията		
Ден на мира		
Седмица на културата:		
Ден на книгата.		
Ден на поезията.		
ОБЩЕСТВЕНА И ГРАЖДАНСКА КОМПЕТЕНТНОСТ		
Театър: Семинар и седмица на театъра и музиката. Ден на театъра.	<ul style="list-style-type: none"> - Насърчаване за участие в различни обществени събития, провеждани навън. - Накарайте ги да се чувстват част от една общност, значими и ценими. 	
Ден на Национален празник		
Кино		
Спортни дейности		
Есенни празници: Природа и околна среда		
Ден на Конституцията		
Честване на Нова година		
Ден на мира		
Карнавал		
Седмица на културата: Ден на книгата. Ден на поезията		
Фестивал при завършване на курса		
КУЛТУРНА И АРТИСТИЧНА КОМПЕТЕНТНОСТ		
Театър: Семинар и седмица на театъра и музиката. Ден на театъра.		<ul style="list-style-type: none"> - Значимост и оценка на извършваните различни дейности.

Честване на Нова година.	- Прилагане на различни художествени техники при постановки на сцената.
Седмица на културата: Ден на книгата. Ден на поезията	- Изграждане на вкус за участие в тези постановки, независимо дали като актьор или като зрител.
Фестивал при завършване на курса	- Разширяване на знанията по музикални и театрални пиеси от различни култури.
Ден на Национален празник. Есенни празници: Природа и околна среда Ден на Конституцията. Ден на мира	- Реализиране на визуални композиции, с помощта на различна техника. - Показване на това което е научено и усещанията по тези теми.
Кино	- Критична оценка на различните продукции.
Карнавал	- Обличане посредством различни техники и изиграване на роли по избрани теми. - Стимулиране на въображението и изразителност .

Образователни ресурси

ОБРАЗОВАТЕЛНИ РЕСУРСИ	СТРАТЕГИИ
ОБЩЕСТВЕНА И ГРАЖДАНСКА КОМПЕТЕНТНОСТ	
ОБЩЕСТВЕНА БИБЛИОТЕКА И КЛАСНА СТАЯ КИНО МАТЕРИАЛИ И СПОРТНИ ПРОСТРАНСТВА АУДИОВИЗУАЛНИ МАТЕРИАЛИ	Познаване и спазване на правилата за използване на различни ресурси и тези налични в центъра.
АВТОНОМИЯ И ЛИЧНА ИНИЦИАТИВА	

<p>ОБЩЕСТВЕНА БИБЛИОТЕКА И КЛАСНА СТАЯ КИНО СПОРТНИ МАТЕРИАЛИ ОБЩИ МАТЕРИАЛИ В КЛАСНАТА СТАЯ</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Познаване на множество възможности за лично културно обогатяване, като се използват наличните средства. - Използване на училищната библиотека и налични материали в класната стая за упражнения, консултации, четене по роли....адаптиране към графика, установен в центъра.
<p>ЕЗИКОВА КОМУНИКАЦИЯ</p>	
<p>ОБЩЕСТВЕНА БИБЛИОТЕКА И КЛАСНА СТАЯ КИНО РЕПРОДУКЦИИ НАСД.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Възползване от прогнозите, анализ на стойността, което има значение за личностното развитие. - Използване в класната стая на репродукции и CD за културни прояви (песни, стихове, разкази...)
<p>ОБРАБОТКА НА ИНФОРМАЦИЯ И ДИГИТАЛНИ УМЕНИЯ</p>	
<p>КОМПЮТЪРНА ЗАЛА</p>	<p>Познаване и използване на компютърните ресурси за използване на възможностите, предлагани от мрежата.</p>
<p>ЗНАНИЕ ЗА ВЗАИМОДЕЙСТВИЕ С ФИЗИЧЕСКИЯ СВЯТ</p>	
<p>КОМПЮТЪРНА ЗАЛА ОБЩЕСТВЕНА БИБЛИОТЕКА И КЛАСНА СТАЯ ЕКСКАУРЗИИ И ПЛАНИРАНИ ПОСЕЩЕНИЯ</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Използване на компютърната зала за допълване и разширяване на знанията, чрез използване на различните възможности предлагани от мрежата. - Използване на библиотеката за търсене на информация, за консултации и разширяване на данните в областта. - Насърчаване на планирани посещения, използване на възможности и предложения за срещи и наблюдения „на място“ и разработването им в учебната програма.
<p>УМЕНИЯ ЗА УЧЕНЕ</p>	

ОБЩЕСТВЕНА БИБЛИОТЕКА И КЛАСНА СТАЯ КОМПЮТЪРНА ЗАЛА	Използване на библиотеката и други ресурси, като източник за справки и лично обогатяване.
МАТЕМАТИЧЕСКА КОМПЕТЕНЦИЯ	
КОМПЮТЪРНА ЗАЛА ОБЩЕСТВЕНА БИБЛИОТЕКА И КЛАСНА СТАЯ	Използване на библиотеката и компютърната зала за разработване на по-забавно съдържание на учебния план.

БИБЛИОГРАФИЯ

CABRERIZO, J. RUBIO M.ª J. Y CASTILLO, S.: Programación por competencias. Formación y práctica». Ed. Alambra Longman S.A. 2007.

CAPITÁN DÍAZ, A.: Historia del pensamiento pedagógico en Europa. Ed. Dykinson, 1986. CASCÓN SORIANO,

F. y VARIOS: La alternativa al juego I y II. Cyan. Proyectos y producciones editoriales, S.L. 1994, 1995.

DOMINIQUE SYMONE RYCHEN y LAURA HERSH SALGANIK (compiladoras): «Las competencias clave para el bienestar personal, económico y social» – INFORME FINAL DeSeCo 2003. Archidona (Málaga): ED. Aljibe, 2006. Colección Aulae, 6.

MESA, R. y OTROS; CODAPA (Confederación Andaluza de Asociaciones de Madres y Padres del Alumnado por la Educación Pública): «Yo me comprometo y tú, ¿te comprometes? Agenda 2009-2010. El compromiso de las familias en la adquisición de las Competencias Básicas. CODAPA Y EDICIONES ADHARA S.L. Granada I.S.B.N 978-84-8144-586-2

JOHNSON, D. W. Y JOHNSON, R.T. (1993). Cooperative learning and feedback in technology-based instruction. Englewood Cliffs, NJ: Educational Elementary Publications.

PALINCSAR, A. y BROWN, A.L. (1984): Reciprocal teaching of comprehension-fostering and comprehension monitoring activities. *Cognition and Instruction*, (1, 117-175).

ZABALA, ANTONI Y ARNAU, LAIA: 11 ideas clave. Cómo aprender y enseñar competencias. Ed. Graó. Barcelona. 2007.

CEP LAS PALMAS DE GRAN CANARIA. Competencias básicas, un ¿nuevo? elemento en la educación obligatoria. Las Palmas de Gran Canaria. 2012.

ПОЛЕЗНИ ВРЪЗКИ

<http://www.myk.gov.tr>
<http://www.meslekiyeterlilik.com>
<http://www.otmg.meb.gov.tr>
<http://www.ismek.ibb.gov.tr>
<http://www.ubgup.gazi.edu.tr>
<http://www.yok.gov.tr/content/view/976/>
<http://www.ecdl.hacettepe.edu.tr/>
<http://www.megep.meb.gov.tr/megep/haberarsiv/eski/9.%20sinif%20dersleri.doc>
<http://www.juntadeandalucia.es/averroes/~cepco3/competencias/primera.htm>
<http://competenciasbasicas.webnode.es/>
<http://www.adaptacionescurriculares.com/competencia4.pdf>
<http://www.lascompetenciasbasicas.es/>
<http://www.educacion.gob.es/educacion/que-estudiar-y-donde/educacionsecundaria-obligatoria/contenidos.html>
http://www.juntadeandalucia.es/averroes/~cepco3/competencias/concepto/Institucionales/LOE_anexo1_comp_basicas.pdf
<http://cepronda.org/libroabierto/wp-content/uploads/2010/09/MANUALDOCENTE.Pdf>
<http://users.forthnet.gr/ath/thantas77/edu/project005.html>
http://ec.europa.eu/education/lifelong-learning-policy/doc/natreport09/greece_en.pdf
<http://www.pi-schools.gr/programs/ktp/yliko.html>
http://www.adulteduc.gr/001/pdfs/anakoinosi_sinedriou.pdf?phpMyAdmin=IzNLY94N6L9IIuqEdeWoYPqSsG2&phpMyAdmin=db53c3e110bfbc398c933c5b448fcb6
www.competencemap.bg
<http://www.dolceta.eu/bulgaria/Mod4/Klyuchovite-kompetentnostii.html>
http://www.mon.bg/opencms/export/sites/mon/left_menu/documents/strategies/LLL_strategy_01-10-2008.pdf
http://www.eurocordiale.lu/certification/BG/docs/LEO_NC%20cadre_referentiel.pdf
http://mon.bg/opencms/export/sites/mon/left_menu/documents/strategies/programa_MOMN-2009-2013.pdf
http://www.unesco-bg.org/file_store/education_for_all_bulgaria.pdf
www.uni-bremen.de/de/print/studium/.../lehrerin-werden.html
www.dji.de/bibs/225_7015_WT_2_2007_reissig.pdf
www.erzwiss.uni-hamburg.de/.../Skript%20BorromeoFerri-Kaiser

ИСПАНИЯ

ASSOCIATION GRENADINE FOR THE INFORMATION, FORMATION
AND DEVELOPMENT OF THE NEW TECHNOLOGIES

ТУРЦИЯ

TÜRKİYE ÖRGÜN VE YAYGIN EĞİTİM VAKFI

КИПЪР

DEKAPLUS BUSINESS SERVICES LTD

БЪЛГАРИЯ

ASPECT - MANAGEMENT AND INTERCULTURAL RELATIONS

ГЕРМАНИЯ

INSTITUTE FOR WORK AND TECHNOLOGY (IAT)

Предвид европейското ниво на този проект, трябва също да се фокусираме върху изучаването на основните компетенции и европейско обучение по отношение на измерения, култури езици и т.н., обхващащи общите познания от страните членки, от програмите за мобилност, все по-често използвани, особено от нашите младежи.